

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel, 31.1.1996
KOM(96) 19 lopull.

**SULAUTUMIEN VALVONTA YHTEISÖSSÄ:
VIHREÄ KIRJA
SULAUTUMA-ASETUKSEN TARKISTAMISESTA**

(kommission esittämä)

Tiivistelmä

Neuvoston vuonna 1989 hyväksymä sulautuma-asetus antoi yhteisölle ensimmäistä kertaa välineen, joka sopi rajat ylittävien yrityskeskittymien valvontaan. Eurooppalaista sulautumien valvontaa on pidetty onnistuneena. ETAn puitteissa asetuksen soveltamisalaan kuuluvien sulautumiin on sovellettu samoja sääntöjä ja niitä on arvioinut yksi ainoa viranomainen, komissio. Arviointi on suoritettu nopeasti ja tehokkaasti, avoimien menettelyjen pohjalta.

Asetuksen tultua voimaan vuonna 1990 on komissio tehnyt yli 350 lopullista päätöstä. Hyvin monissa tapauksissa ilmoitetut järjestelyt eivät ole aiheuttaneet kilpailuongelmia ja sen vuoksi ne on sallittu yhdessä kuukaudessa. Silloin kun sulautuma kuitenkin olisi synnyttänyt määräävän aseman tai vahvistanut sellaista on kuitenkin ryhdytty toimenpiteisiin, joilla estetään markkinoiden kilpailurakenteen heikentyminen. Näin olleen kiellettiin neljä toimenpidettä ja 24:ää muuta järjestelyä muutettiin merkittävästi siten että niissä otettiin huomioon komission esittämät kilpailunäkökohdat.

Nyt kun eurooppalainen sulautumavalvonta on jatkunut lähes viisi vuotta komission on vuonna 1993 neuvostolle esittämänsä sitoumuksen vuoksi tutkittava sulautuma-asetuksen toimivuutta. Tämä vaatimus koskee pääasiassa sitä liikevaihdon raja-arvojen tasoa, jonka ylittävät keskittymät on ilmoitettava komissiolle, mutta myös keinoja, joilla yrityskauppojen käsittelyä siirretään komission ja jäsenvaltioiden välillä. Lisäksi komissio käyttää hyväkseen tätä tilaisuutta käsitellä asetuksessa olevia puutteita ja vastata asetuksen toiminnaan tähän mennessä esitettyyn arvosteluun.

Tässä vihreässä kirjassa käsitellään yksityiskohtaisesti sulautumien olemassaolevaa sääntelyä sekä yhteisön että jäsenvaltioiden tasolla. Siinä esitetään myös eräitä vaihtoehtoisia ratkaisuja keskustelun pohjaksi. Ne voidaan tiivistää seuraavasti:

- Raja-arvot: nykyisin keskittymään kuuluvien yritysten koko maailmasta kertyvän liikevaihdon on oltava enemmän kuin 5 miljardia ecua ja ainakin kahden siihen kuuluvan yrityksen yhteisön laajuisen liikevaihdon on oltava enemmän kuin 250 miljoonaa ecua. Huomattava joukko markkinarakenteeseen useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa todennäköisesti vaikuttavia sulautumia alittaa nämä korkeat raja-arvot. Komission käytettävissä olevien tietojen mukaan 2 miljardin ecun (liikevaihto koko maailmassa) ja 100 miljoonan ecun (liikevaihto yhteisössä) raja-arvot olisivat soveliaammat.
- Moninkertaiset ilmoitukset: yritykset, joiden liikevaihto ei saavuta nykyisiä korkeita liikevaihdon raja-arvoja, joutuvat ETA-sopimuksen soveltamisalueella tekemisiin kolmentoista erilaisen kansallisen sulautumienvilvontajärjestelmän kanssa. Monen kansallisen ilmoituksen tekeminen lisää yritysten epävarmuutta, vaivaa ja kustannuksia ja voi johtaa ristiriitaisiin päätöksiin. Raja-arvon alentaminen ratkaisisi suurelta osin tämän ongelman. "Toiseksi parhaana ratkaisuna" voitaisiin määrätä, että nykyiset raja-arvot alittavia monta ilmoitusta vaativia tapauksia valvoisi vain komissio.
- Yhteisyritykset: vihreässä kirjassa esitetään kaksi keskeistä lähestymistapaa yhteisyritysten kohtelun parantamiseksi yhteisön kilpailulainsäädännön

puitteissa. Näitä kahta lähestymistapaa esitellään yksityiskohtaisesti erilaisten toteuttamisvaihtojen avulla.

- Lisäksi esitetään joukko muita, pääasiassa menettelytapojen parannuksia, jotka koskevat sitoumusten hyväksymistä ensimmäisessä tutkimusvaiheessa ja muita asetuksen kohtia.
- Pankkitoiminnan tulot: asiakirjassa ehdotetaan luotto- ja rahoituslaitosten liikevaihdon laskentamenetelmien ja tämän liikevaihdon maantieteellisen jakamisen yksinkertaistamista.

Tämän vihreän kirjan tavoitteena on synnyttää laaja-alainen keskustelu. Sen valmistelussa on käytetty muiden yhteisön toimielinten, jäsenvaltioiden sekä teollisuuden ja oikeudellisten asiantuntijapiirien komission viime vuonna tekemässä kyselyssä ilmaisemia mielipiteitä. Tässä vihreässä kirjassa esitettyjä vaihtoehtoja ei kuitenkaan ole pidettävä täydellisinä eikä tyhjentävinä.

Komissio uskoo, että asetuksen soveltamisalaa tulisi laajentaa koskemaan useampia sulautumia, joilla on yhteisöllinen ulottuvuus. Lisäksi nykyistä käytäntöä voidaan parantaa kirjassa esitettävien keinoin. Komissio pyytää kaikkia kiinnostuneita osapuolia lausumaan mielipiteensä, jotta tässä asiakirjassa käsitellyistä asioista voitaisiin käydä perusteellinen keskustelu.

VIHREÄ KIRJA

Sisällysluettelo

- I. JOHDANTO
- II. NYKYISET LAINSÄÄDÄNNÖLLISET PUITTEET
 - A. SULAUTUMIEN VALVONTA YHTEISÖN TASOLLA
 - B. SULAUTUMIEN VALVONTA JÄSENVALTIOIDEN TASOLLA
- III. KOMISSION TOIMIVALLAN MÄÄRITTELYPERUSTEET
 - A. NYKYTILANNE
 - B. EHDOTETUT VAIHTOEHDOT
- IV. MUITA ASETUKSEEN LIITTYVIÄ SEIKKOJA
 - A. YRITYSKESKITTYYMIEN KÄSITTELYN SIIRTÄMINEN
JÄSENVALTIOILLE JA JÄSENVALTIOISTA
(9 ja 22 artikla)
 - B. YHTEISYRITYSTEN KOHTELU
 - C. SITOUMUKSET SULAUTUMISTAPAUKSISSA
 - D. VÄHÄMERKITYKSEN TOIMINTA
 - E. LUOTTO- JA RAHOITUSLAITOSTEN LIIKEVAIHDON
LASKEMINEN
 - F. MUUT MUUTOKSET TAI SELVENNYKSET

Liitännäisrajoitukset ensimmäisessä tutkimusvaiheessa
6 artiklan mukaan tehtyjen päätösten peruuttaminen
7 artikla
10 artiklan 4 kohta
Yhteisten yhtiöiden liikevaihdon laskeminen
Kolmansien osapuolten oikeudet
"Kyseiset yritykset"
- V. JOHTOPÄÄTÖKSET

1. JOHDANTO

1. Neuvoston asetus (ETY) N:o 4064/89 yrityskeskittymien valvonnasta (sulautuma-asetus) annettiin 21 päivänä joulukuuta 1989 ja astui voimaan 21 päivänä syyskuuta 1990. Sulautuma-asetusta sovelletaan kaikkiin yrityskeskittymiin, joiden voidaan niihin kuuluvien yritysten vuotuisen liikevaihdon perusteella katsoa olevan yhteisönlajuisia.
2. Komissio tutki ensimmäisen kerran sulautuma-asetuksen toimintaa vuonna 1993. Tutkimuksen kimmokkeena oli laillinen velvoite arvioida uudelleen 1 artiklan mukaiset liikevaihdon raja-arvot sekä 9 ja 22 artiklan mukaiset, tapausten siirtämistä koskevat säännöt. Lisäksi komissiolle tarjoutui tilaisuus tarkastella asetuksen toimintaa kokonaisuudessaan muiden parannuksia kaipaavien alueiden havaitsemiseksi.
3. Vuoden 1993 katsauksen tuloksena oli komission raportti neuvostolle⁽¹⁾, jossa todettiin, että raja-arvojen alentamista puoltavat monet merkittävät seikat. Komissio päätti kuitenkin, että olisi viisasta kerätä lisää kokemusta sulautuma-asetuksen toiminnasta sekä jäsenvaltioiden kansallisen sulautumavalvontapolitiikan vaikutuksista ennen virallisen muutosesityksen tekemistä. Siksi komissio pyysi neuvostoa lykkäämään raja-arvojen tarkastelua siten, että se suoritettaisiin viimeistään vuoden 1996 loppuun mennessä. Neuvosto hyväksyi esityksen syyskuussa 1993.
4. Vuoden 1993 katsauksen jälkeisten kahden vuoden aikana lainsäädännöllisessä, poliittisessa ja taloudellisessa ympäristössä on tapahtunut merkittäviä muutoksia. Unionin laajentumisen ja vanhoissa jäsenvaltioissa tehtyjen säädösmuutosten takia sulautumien kansallisten valvontajärjestelmien määrä yhteisön sisällä on lisääntynyt. Yhteisön tasolla sulautumien valvonta on edennyt vakauttamisen asteelle, mistä on esimerkkinä uuden toimeenpanoasetuksen hyväksyminen⁽²⁾ ja uusien ohjeiden antaminen vuoden 1994 lopulla.⁽³⁾ Myös toissijaisuusperiaatteen käytännön sovelluksia on kehitetty yksityiskohtaisemmin yhteisön toimielimissä ja jäsenvaltioissa. Yhteisön markkinoiden yhä kasvavan yhdentymisen ja viimeaikaisen talouskasvun myötä kansainväliset sulautumat ovat lisääntyneet⁽⁴⁾. Asetuksen tarkistaminen on siis tarpeen, jotta voidaan määritellä, miten sisämarkkinoiden edut voidaan parhaiten taata tehokkaan eurooppalaisen sulautumien valvonnan avulla.
5. Käsillä olevaa sulautumakatsausta varten komissio pyysi jäsenvaltioita, yrityksiä, teollisuuden järjestöjä ja neuvonantajia ilmoittamaan kantansa asetuksen

⁽¹⁾ KOM (93) 385 lopullinen, 28 heinäkuuta 1993.

⁽²⁾ Komission asetus (EY) N:o 3384/94, 21.12.1994, EYVL N:o L 377, 31.12.1994, s. 1.

⁽³⁾ Komission tiedonantoja 21 päivältä joulukuuta 1994, EYVL N:o C 385, 31.12.1994, s. 1, 5, 12 ja 21.

⁽⁴⁾ Huippuvuoden 1990 jälkeen ulkomainen fuusio- ja yritystotoiminta väheni vuonna 1991 ja vakaantui seuraavina vuosina keskimäärin 1350 yrityskauppaan vuodessa. Vuonna 1994 fuusio- ja yritystotoiminta jälleen vilkastui sekä yrityskauppojen määrällä että arvolla mitattuna. European Economy, (maaliskuu 1995), Supplement A.

uudistuksesta (katso liite 1). Lausunnot pyydettiin myös Euroopan parlamentilta sekä talous- ja sosiaalikomitealta.

6. Vihreä kirja julkaistaan alustukseksi asetukseen mahdollisesti tehtäviä yksityiskohtaisia muutoksia koskevalle keskustelulle. Sen tavoitteet ovat seuraavat:
 - esittää selvitys vallitsevasta tilanteesta
 - tutkia komission neuvostolle vuonna 1993 antaman lupauksen mukaisesti, pitäisikö nykyisiä raja-arvoja muuttaa
 - tunnistaa muita parannusta kaipaavia osa-alueita ja esittää mahdollisia ratkaisuja.
7. Komissio kuulee neuvostoa, Euroopan parlamenttia, talous- ja sosiaalikomiteaa sekä alueiden komiteaa tämän vihreän kirjan sisällöstä. Se pyytää myös kaikkia kiinnostuneita osapuolia esittämään huomautuksia. Jotta muutosaikataulua kyettäisiin noudattamaan, pyydetään huomautukset saattamaan komission tiedoksi 31 päivään maaliskuuta 1996 mennessä.⁽⁵⁾ Komissio aikoo tutkia kuulemisen tulokset ja tehdä neuvostolle esityksen vuoden 1996 kuluessa.

II. NYKYISET LAINSÄÄDÄNNÖLLISET PUITTEET

A. SULAUTUMIEN VALVONTA YHTEISÖN TASOLLA

1. Sulautuma-asetus

8. Sulautuma-asetuksessa Euroopan komissio valtuutettiin arvioimaan kaikki yhteisönlaajuiset yrityskeskittymät. Näitä ovat sulautumat, yritysostot tai keskittymäyhteisyritykset, silloin kun (i) niiden koko maailmasta kertyvä, kaikkien mukana olevien yritysten yhteenlaskettu liikevaihto ylittää 5 miljardia ecua; (ii) ainakin kahden mukana olevan yrityksen yhteisön liikevaihto ylittää 250 miljoonaa ecua (tämä merkitsee vähintään 500 miljoonan ecun yhdistettyä yhteisön laajuisia liikevaihtoa); ja (iii) jokainen mukana oleva yritys ei saa yli kahta kolmasosaa yhteisön sisäisestä liikevaihdostaan yhden ja saman jäsenvaltion alueelta (asetuksen 1 artikla).
9. Asetus perustuu "yhden luukun" periaatteelle. Se tarkoittaa, että komissiolla on yksinomainen toimivalta arvioida yhteisönlaajuisia yrityskeskittymiä, joten asianomaisten yritysten ei sen vuoksi tarvitse tehdä enempää kuin yksi ilmoitus Euroopan unionin alueella. Raja-arvojen alapuolelle jäävät yrityskeskittymät ovat pelkästään kansallisen sulautumavalvonnan alaisia, jos jäsenvaltiossa sellaista on. Vuonna 1994 voimaan astuneen ETA-sopimuksen myötä Euroopan komission yksinomainen toimivalta raja-arvon ylittäviä yrityskeskittymiä koskevissa asioissa on laajentunut kaikkien ETA-maiden alueelle.
10. Tapausten käsittelyn jakaminen komission ja jäsenvaltioiden kesken on määritelty 1 artiklassa, ja ohjeita on täydennetty 9 artiklan, 21 artiklan 3 kohdan ja 22 artiklan määräyksillä. Komissio voi 9 artiklan mukaan alistaa tapaukset

⁽⁵⁾ Huomautukset voidaan lähettää telekopiona (numeroon 32-2-296 4301) tai postittaa osoitteeseen: Euroopan yhteisöjen komissio, Kilpailuasiain pääosasto (PO IV), Osasto B - Merger Task Force, Avenue de Cortenberg 150, B-1049 Bryssel, Belgia

jäsenvaltion käsiteltäväksi silloin, kun kyse on kilpailuasioista, jotka rajoittuvat sen alueella oleviin erillisiin markkinoihin. Jäsenvaltiot voivat 22 artiklan 3, 4 ja 5 kohdan nojalla pyytää komissiota soveltamaan sulautuma-asetusta raja-arvon alittaviin toimiin, jotka luovat tai vahvistavat määräävää markkina-asemaa kyseisen jäsenvaltion alueella. Jäsenvaltiot voivat 21 artiklan 3 kohdan nojalla toteuttaa aiheelliset toimenpiteet suojatakseen muita kuin sulautuma-asetuksessa tarkoitettuja oikeutettuja etuja, mukaanlukien yleistä turvallisuutta, tiedonvälityksen moniarvoisuutta ja vakavaraisuussääntöjä. Tutkiessaan ja arvioidessaan ilmoitettuja yrityskeskittymiä komissio toimii läheisessä ja jatkuvassa yhteistyössä jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten kanssa (sulautuma-asetuksen 19 artikla) sekä EFTAn valvontaviranomaisten kanssa (ETA-sopimuksen 58 artikla).

11. Sulautuma-asetuksella perustettiin pakollinen ennakkoilmoitusjärjestelmä, joka kattaa kaikki yhteisönlajuiset yrityskeskittymät. Ilmoitetut yrityskeskittymät arvioidaan niiden yhteismarkkinoiden kilpailurakenteeseen kohdistuvien vaikutusten perusteella. Peruskäsite on "määräävän markkina-aseman luominen tai vahvistaminen". Tutkinnassa on kaksi vaihetta, joiden keston määrittävät lainmukaiset määräajat. Yhden kuukauden mittaisen alkuvaiheen jälkeen komission on päätettävä, herättääkö tapaus vakavia epäilyksiä sen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille, ja mikäli herättää, komissio käynnistää perusteellisen tutkimuksen. Neljä kuukautta toiseen vaiheeseen kuuluvien toimenpiteiden aloittamisen jälkeen komission on tehtävä yrityskeskittymää koskeva lopullinen päätös.
12. Komissiolle on 30 päivään lokakuuta 1995 mennessä ilmoitettu sulautuma-asetuksen mukaisesti 376 yrityskeskittymästä. Komissio on tehnyt 357 lopullista päätöstä:
 - 31 päätöstä asetuksen 6 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan (yrityksen ei katsota kuuluvan asetuksen soveltamisalan);
 - 303 päätöstä asetuksen 6 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan (keskittymän katsotaan ensimmäisen tutkimusvaiheen perusteella soveltuvan yhteismarkkinoille);
 - 19 päätöstä asetuksen 8 artiklan 2 kohdan mukaan (yrityksen katsotaan toisen, perusteellisen tutkimusvaiheen jälkeen soveltuvan yhteismarkkinoille);
 - 4 päätöstä asetuksen 8 artiklan 3 kohdan mukaan (yrityskeskittymä kielletään).

Kahdessatoista 6 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan ja kahdessatoista 8 artiklan 2 kohdan mukaan päätetyssä tapauksessa päätökseen liitettiin ehtoja ja/tai velvoitteita, joilla varmistetaan osapuolten tekemien sitoumusten noudattaminen. Kolme tapusta alistettiin jäsenvaltioiden päätettäväksi 9 artiklan mukaisen pyynnön perusteella, ja jäsenvaltiot esittivät kaksi 22 artiklan 3 kohdan mukaista pyyntöä. Kolmessa tapauksessa sovellettiin 21 artiklan 3 kohtaa.

2. Euroopan hiili- ja terässopimuksen (EHTY) 66 artikla

13. EHTY-sopimuksessa määrätään, että kaikille yrityskeskittymille, joiden yrityksistä vähintään yksi harjoittaa hiilen tai teräksen tuotantoa tai jakelua yhteisön alueella,

on anottava komissiolta ennakoon lupa. Neuvoston suostumuksella komissio on asettanut yritysten tuotantomääriin perustuvan vähimmäisrajan, jonka alapuolelle jäävät yrityskeskittymät on vapautettu ennakoilmoitusvelvollisuudesta. Esimerkiksi raakateräksen ja valmiiden tuotteiden tuotannon raja-arvo on 6 miljoonaa tonnia vuodessa, mikä vastaa suunnilleen 2,5 miljardia ecua.

B. SULAUTUMIEN VALVONTA JÄSENVALTIOIDEN TASOLLA

14. Yhteisön alueella⁽⁶⁾ on nykyisin voimassa yksitoista kansallista sulautumien valvontajärjestelmää, joista kahdeksan on pakollisia. Jäljellejäävistä neljästä jäsenvaltiosta Alankomaissa otetaan parhaillaan käyttöön sulautumista edeltävää valvontaa koskevaa pakollista järjestelmää, eikä ole mahdotonta, että muutkin kolme jäsenvaltiota tulevaisuudessa säätäisivät asiaa koskevia lakeja. Olemassaolevien kansallisten järjestelmien pääkohtia ja Alankomaiden ehdotettua järjestelmää esittelevä taulukko on liitteessä 2.
15. Kansallisten järjestelmien vertailu osoittaa, että ilmoitusta koskevat vaatimukset, toimenpiteet ja lailliset määräykset vaihtelevat suuresti. Samaan tapaukseen kytkeytyvien kansallisten viranomaisten välinen virallinen yhteistyö rajoittuu yleensä muutamii kahdenvälisiin, yleensä vain tiedonvaihdotarkoituksessa tehtyihin yhteydenottoihin.
16. Sulautumia koskevaan päätöksentekoon osallistuu kussakin jäsenvaltiossa yleensä useampi kuin yksi toimivaltainen viranomainen. Viidessä jäsenvaltiossa yhdestätoista lopullisen päätöksen tekee jokin hallinnollinen tai ministeriötason viranomainen, neljässä riippumaton kilpailuviranomainen, yhdessä oikeusviranomainen, ja yhdessä joko oikeusviranomainen (kieltopäätös) tai riippumaton kilpailuviranomainen (puuttumattomuuspäätös). Kahdessa valtiossa hallinnollinen tai ministeriötason viranomainen voi yleisen edun nimissä kumota riippumattoman kilpailuviranomaisen tekemän päätöksen.
17. Raja-arvot, joiden ylittäminen edellyttää joko pakollisen tai vapaaehtoisen ilmoituksen tekemistä, vaihtelevat käytettyjen määrittelyperusteiden vuoksi suuresti (esimerkiksi liikevaihto joko kyseisessä maassa tai koko maailmassa, maailmanlaajuinen varallisuus tai markkinaosuus kyseisessä maassa), sekä sen perusteella, mihin raja asetetaan (ainakin kahden keskittymään kuuluvan yrityksen koko maailmasta kertyvän liikevaihdon on esimerkiksi Itävallassa oltava 0,36 miljoonaa ecua, Irlannissa 25,2 miljoonaa ecua ja Saksassa 520 miljoonaa ecua; koko maailmasta kertyvän kokonaisliikevaihdon on Ruotsin mittapuun mukaan oltava 430 miljoonaa ecua, kun taas Saksassa vaaditaan 1,04 miljardia ecua; kyseisessä valtiossa kertyvän liikevaihdon määräksi vaaditaan Espanjassa 125 miljoonaa ecua, Portugalissa 180 miljoonaa ecua, Italiassa 300 miljoonaa ecua ja Ranskassa yli miljardi ecua⁽⁷⁾). Koska valvonnan käynnistävien raja-arvojen erot eivät tasoltaan täysin vastaa eri valtioiden kansantalouksien suuruusluokan suhteellisia eroja, samankokoisiin yrityksiin voi eri valtioissa kohdistua eritasoista valvontaa.

⁽⁶⁾ Kahdessa EFTA-maassa, Islannissa ja Norjassa, on lisäksi vapaaehtoinen ilmoitusjärjestelmä.

⁽⁷⁾ Nämä raja-arvot on muutettu ecuiksi vuoden 1994 keskipäiväisiin.

18. Toimenpiteiden kesto vaihtelee eri jäsenvaltioissa, mutta ensimmäinen tutkimusvaihe on yleensä lyhyt, eikä missään tapauksessa vie yli kahta ja puolta kuukautta. Perusteellisen tutkimuksen kesto vaihtelee enemmän, varsinkin kun joissain tapauksissa ei ole asetettu sääntömääräisiä määräaikoja, ja toisissa lakisääteisiä aikoja voidaan pidentää esimerkiksi lisätietojen toimittamisen vuoksi. Lisäksi monissa järjestelmissä säädetään yrityskeskittymään sen muodostamisen jälkeen kohdistuvasta valvonnasta, joka voi kestää yhdestä kuukaudesta rajattoman pitkään aikaan asti.
19. Ilmoitettuja sulautumia arvioidessaan kaikki jäsenvaltiot käyttävät kilpailukriteereitä. Useimmissa tapauksissa voidaan ottaa huomioon myös julkinen tai yleinen etu. Näiden muiden kriteereiden täsmällistä vaikutusta tapausta koskevaan lopulliseen arvioon on vaikea osoittaa, ja se voi vaihdella eri jäsenvaltioissa.
20. Kussakin erilaisessa yhdentoista jäsenvaltion järjestelmässä arvioitujen tapausten määrä vaihteli huomattavasti. Pakollista ilmoitusjärjestelmää noudattavissa maissa ilmoitusten määrä vaihteli Portugalin 25:stä Saksan 1540:een.⁽⁸⁾ Vapaaehtoisen ilmoitusjärjestelmän kolmesta maasta Ranskassa ja Espanjassa tehtiin vuoden aikana keskimäärin 24 ilmoitusta, kun taas Yhdistyneessä kuningaskunnassa ilmoitusten määrä oli 150-200 vuodessa.
21. Päätökset julkaistaan eri jäsenvaltioissa eri tavalla, ja ne sisältävät eri määrän tietoja. Joissain tapauksissa julkaistaan päätöksen koko teksti, kilpailuarvio mukaan lukien. Toisissa tapauksissa julkaistaan vain tietyt päätökset (esimerkiksi kiellot tai kaikkein tärkeimmät päätökset), ja muista vain ilmoitetaan.

III. KOMISSION TOIMIVALLAN MÄÄRITTELYPERUSTEET

A. NYKYTILANNE

22. Tässä osassa tutkitaan, mikä olisi paras tapa jakaa sulautumien käsittely komission ja jäsenvaltioiden välillä yhteisön kahden perustavoitteen kannalta: toisaalta toissijaisuusperiaatteen ja toisaalta sen tavoitteen, että markkinoiden yhdentymistä tuetaan merkittäviä kansalliset rajat ylittäviä vaikutuksia omaavien sulautumien nopealla ja yhdenmukaisella arvioimisella. Sen jälkeen arvioidaan, tulisiko asetuksen raja-arvot käytettävissä olevien tietojen perusteella säilyttää nykyisellä tasollaan.

1. Perusperiaatteet

Toissijaisuusperiaate ja sulautumien valvonta

23. Sulautuma-asetusta oli tarkoitus soveltaa merkittäviin rakenteellisiin muutoksiin, "joiden markkinoihin kohdistuva vaikutus ulottuu yksittäisen jäsenvaltion rajojen

⁽⁸⁾ Muissa maissa ilmoitusten määrän vuotuiset keskiarvot olivat seuraavat: Belgiassa 35, Irlannissa 55, Ruotsissa 132, Italiassa 238 ja Itävallassa 310 (sekä viralliset että epäviralliset). Nämä luvut ovat vuoden 1993 ja vuoden 1994 ilmoitusten keskiarvoja. Kreikassa tehtiin nytemmin päättyneen vapaaehtoisen ilmoitusvelvollisuuden aikana noin 25 ilmoitusta vuodessa.

ulkopuolelle" (perustelu 9). Yrityskeskittymät, joiden vaikutukset ulottuvat useiden valtioiden alueelle, katsotaan yhteisönlaajuisiksi. Sen tähden päätettiin, että komissiolla on niitä koskevissa asioissa yksinomainen toimivalta, ja jäsenvaltioiden lakeja sovelletaan lähinnä kansallisesti merkittäviin yrityskeskittymiin.

24. Sulautumien valvonnassa tapaukset siis alistetaan joko komission tai jäsenvaltion harkintaan suurin piirtein samojen perusteiden nojalla, joihin toissijaisuusperiaate pohjautuu. Tämän perusteen mukaisesti toimenpiteisiin on ryhdyttävä soveliaimmalla lainsäädännön tasolla, ottaen huomioon saavutettavat tavoitteet ja yhteisön ja jäsenvaltioiden käytettävissä olevat varat.⁽⁹⁾
25. Yrityskeskittymällä on merkittäviä kansalliset rajat ylittäviä vaikutuksia, jos sen vaikutus kilpailun rakenteeseen ulottuu yksittäistä jäsenvaltiota suuremmalle maantieteelliselle alueelle. Näin tapahtuu esimerkiksi silloin kun sulautuvilla osapuolilla on merkittävää toimintaa useissa jäsenvaltioissa tai niiden toiminta yhdessä jäsenvaltiossa voi aiheuttaa huomattavia kilpailullisia jälkivaikutuksia muissa yhteisön osissa esimerkiksi silloin kun keskittymä voi estää muista jäsenvaltioista tulevia kilpailijoita pääsemästä markkinoille ja luo siten Euroopan yhdentymiselle esteitä, tai kun jonkin kansallisen aseman linnoittaminen voi aiheuttaa sivuvaikutuksia muissa yhteisön maissa.
26. Vaikutuksiltaan kansalliset rajat ylittävien yrityskeskittymien käsitteleminen yhteisön tasolla on perusteltua, kun otetaan huomioon sulautumien valvonnan tavoitteet ja ne keinot, joita komissiolla ja jäsenvaltioilla on käytettävissään. Yhteisön sisällä komission tutkintavalta sekä oikeus ryhtyä erityis- tai pakkotoimenpiteisiin ylittää kansalliset rajat, ja on sen tähden suurempi kuin yhdenkään yksittäisen jäsenvaltion valta. Lisäksi yhteisön tasolla toteutettu valvonta mahdollistaa nykyisessä kansainvälisten tai ainakin toisistaan riippuvaisten talouksien verkossa yrityssulautumien vaikutusten yhdenmukaisen ja kokonaisvaltaisen arvioinnin.

Markkinoiden yhdentyminen ja "yhden luokun periaate"

27. Kansalliset rajat ylittävät sulautumat ja yrityskaupat ovat teollisuudelle ensiarvoisen tärkeä keino vastata Euroopan yhtenäismarkkinoiden haasteisiin. Niitä voidaan näin ollen pitää markkinoiden yhdentymisen myönteisenä seurauksena, mikäli ne eivät aiheuta pysyvää vahinkoa kilpailulle (sulautuma-asetuksen perustelut 3-5).
28. Vaikutuksiltaan rajat ylittävien yrityssulautumien valvonnan tulee olla koko yhteisön alueella yhtä kattavaa ja samanlaista. Toivottavaa on, ettei yrityskeskittymien kilpailusääntöjen mukainen arviointi tarpeettomasti viivytä sulautuman toteuttamista tai synnytä oikeudellista epävarmuutta.
29. Edellä mainituista syistä sulautuma-asetuksella on kaksi tavoitetta, ensinnäkin ehkäistä kilpailua tukahduttavat kaupat sekä toiseksi muodostaa yhteinen kehys,

⁽⁹⁾ Katso komission raportti Euroopan neuvostolle yhteisön lainsäädännön mukauttamisesta toissijaisuusperiaatteeseen, KOM (93) 545 lopull., 24.11.1993.

jossa yhteisönlajuisia keskittymiä arvioidaan ennalta määrätyn ja rajatun aikataulun mukaisesti. "Yhden luukun periaate", jonka mukaisesti yhteisönlajuisia keskittymiä valvotaan vain yhteisön tasolla, helpottaa toisen tavoitteen saavuttamista.

30. "Yhden luukun periaatteen" noudattaminen yhteisönlajuisien keskittymien arvioinnissa liittyy toissijaisuusperiaatteeseen: näiden liiketoimien laajuuden ja vaikutukset huomioonottaen yksinomainen yhteisön tason valvonta on oikeutettua. Se on perusteltua myös tehokkuuden nimissä. Lukuisten kansallisten valvontajärjestelmien vaihtoehtona asetuksen "yksi luukku" yksinkertaistaa hallinnollisia toimenpiteitä ja auttaa yrityksiä pitämään yhtenäismarkkinoilla uudelleenjärjestelyistä aiheutuvat kulut mahdollisimman pieninä. Se antaa kaikille samat mahdollisuudet varmistamalla, että kaikkiin kansalliset rajat ylittäviin yrityskeskittymiin sovelletaan samoja ilmoitusvaatimuksia, menettelyjä ja laillisia määräyksiä.

2. Nykyiset raja-arvot

31. Edellä mainitun mukaisesti yrityskeskittymän yhteisönlajisuus pitäisi mieluiten määritellä sen markkinavaikutusten perusteella. Käytännöllisistä syistä ja oikeusvarmuuden vuoksi sulautuma-asetuksessa kuitenkin käytetään määrällisiä arvosteluperusteita vaikutuksiltaan rajat ylittäviä yrityskeskittymiä määriteltäessä. Perusteena on keskittymään osallistuvien yritysten koko maailmasta ja yhteisön alueelta kertyvän liikevaihdon määrä.
32. Asetusta hyväksyttäessä tunnustettiin yleisesti, että liikevaihdon raja-arvojen taso oli väistämättä poliittisen sovitteluratkaisun tulos. Tästä syystä neuvosto päätti, että alkuvaiheen jälkeen raja-arvoja tarkistettaisiin kertyneen kokemuksen valossa (perustelu 10). Komissio ja neuvosto ilmoittivat myös olevansa valmiita harkitsemaan liikevaihdon lisäksi muidenkin tekijöiden huomioonottamista raja-arvoja tarkistettaessa.
33. Edellä mainitussa vuoden 1993 kertomuksessaan komissio totesi, että yhteisön markkinoiden jatkuvasti yhentyessä jäsenvaltioiden rajat ylittävät sulautumat ovat huomattavasti lisääntyneet, mutta että vain pieni osa näistä tapauksista kuuluu asetuksen soveltamisalaan. Kertomuksessa oli esimerkkejä keskittymistä, jotka eivät kuuluneet asetuksen soveltamisalaan, vaikka ne todennäköisesti vaikuttivat kilpailuedellytyksiin koko yhteisön alueella. Tällä perusteella komissio päätteli, että raja-arvoja olisi alennettava.
34. Tämän katsauksen tulokset näyttävät osoittavan, että samat syyt, joiden vuoksi raja-arvojen alentaminen näytti tarkoituksenmukaiselta vuonna 1993, pätevät yhä. Kun markkinoiden yhdentymisen jatkuessa rajat ylittävien sulautumien syntyminen on edelleen kasvanut niin määrältään kuin merkitykseltäänkin⁽¹⁰⁾, on merkkejä siitä, että raja-arvojen alapuolelle jää huomattava määrä sellaisia keskittymiä, joilla on merkittäviä rajat ylittäviä vaikutuksia. Tämä johtuu niiden toimialojen koosta ja/tai ominaisuuksista, joilla rajat ylittävää sulautumistoimintaa esiintyy sekä siihen osallistuvien yritysten koosta. Lisäksi näyttää siltä, että raja-arvojen alapuolelle

⁽¹⁰⁾ Katso alaviite 4.

jäävät merkittäviä rajat ylittäviä vaikutuksia omaavat keskittymät joudutaan todennäköisesti ilmoittamaan monille kansallisille viranomaisille, mikä lisää epävarmuutta ja kustannuksia ja voi johtaa ristiriitaisiin päätöksiin.

Asetuksen alakohtainen kattavuus

35. Komission toimivalta on riippuvainen osallisten yritysten koko maailmasta ja yhteisön alueelta yhteensä kertyvän liikevaihdon määrästä. Siten sulautuma-asetus koskee todennäköisimmin niitä yrityskeskittymiä, joihin kuuluvat yritykset toimivat markkinoilla, joilla on hyvin suuri kokonaisliikevaihto, ja/tai monialayrityksiä. Sitä vastoin keskittymät, joissa ostava ja/tai ostettava yritys on erikoistunut ja toimii pienillä, mutta silti taloudellisesti tärkeillä markkinoilla, ylittävät raja-arvon verrattain harvoin.
36. Komissio on suorittanut kaksi erillistä arviointia varmistaaksen asetuksen alakohtaisen kattavuuden. Ne esitellään jäljempänä, samoin kuin arvio niiden tuloksista.
37. Ensimmäinen selvitys sisältää sulautuma-asetuksen perusteella tehtyjen ilmoitusten toimialakohtaisen vertailun AMDATAN luetteloimien keskittymien määrään⁽¹¹⁾. Selvityksessä havaittiin eräitä aloja, joista asetuksen soveltamisala kattaa noin kymmenen prosenttia⁽¹²⁾. Tällaisia aloja ovat esimerkiksi koneenrakennus, sähkötekniikka ja elektroniikka, tietokoneiden valmistus, kumi- ja muoviteollisuus, tekstiiliala, elintarvike- ja juomateollisuus, metallituotteet, puuteollisuus, lääketieteellisten välineiden valmistus, rakennusala, energiantuotanto, kirjapaino- ja julkaisutoiminta, majoitus- ja ravitsemusliikkeet, tietokoneet ja niihin liittyvät palvelut sekä pankki- ja rahoitusala. Eräillä muillakin aloilla kattavuus on puutteellinen. Esimerkiksi kemian teollisuudessa - alalla, jolla tämän asetuksen piiriin kuuluvia ilmoituksia tehdään eniten - kattavuus on vain noin kymmenen prosenttia.
38. Toisessa selvityksessä pyritään havaitsemaan erityisesti sellaiset keskittymät, joilla on huomattavia jäsenvaltioiden rajat ylittäviä vaikutuksia ja joissa liikevaihto on nykyisten raja-arvojen alapuolella⁽¹³⁾. Näitä keskittymiä on useilla aloilla, joista jotkut esiintyivät myös ensimmäisessä selvityksessä. Näiden keskittymien toimialoja olivat esimerkiksi kemianteollisuuden perus- ja erikoiskemikaalit sekä jatkojalosteet, lääkkeet, autoteollisuuden osat, kone- ja sähköteollisuus, biotekniikka, rakennustarvikkeet, tietokoneohjelmat, paperituotteet, julkaisutoiminta, lentokaluston vuokraus, matkailu- ja ravitsemuspalvelut.

(11) AMDATA on *Acquisitions Monthlyn* kokoama tietokanta, jossa on tietoja sulautumista ja yrityskaupoista.

(12) Vertailun vuoksi, kattavuus eräillä muilla aloilla, kuten lentokuljetukset ja televiestintä, on yli 50 %, syyt näihin eroihin johtuvat kunkin alan ominaispiirteistä, jotka selitetään tässä osassa.

(13) Komissio on koonnut kaksi luetteloa näitä tapauksia koskevista esimerkeistä; ensimmäinen ulottuu vuoteen 1993 ja toinen kattaa vuodet 1993-1995. Nämä luettelot on välitetty jäsenvaltioille, mutta niiden luottamuksellisuuden vuoksi niitä ei ole liitetty tähän vihreään kirjaan. Useimmat näistä tapauksista olisivat kuuluneet asetuksen soveltamisalaan matalammilla raja-arvoilla 2 miljardia ecua (maailmanlaajuinen) ja 100 miljoonaa (yhteisönlaajuinen).

39. Nämä keskittymät jätettiin sulautuma-asetuksen ulkopuolelle joko koska kaikki niihin osallistuvat yritykset yhteensä eivät saavuttaneet maailmanlaajuisen liikevaihdon raja-arvoa tai koska vähintään kaksi osallistuvista yrityksistä ei saavuttanut yhteisönlaajuisen liikevaihdon raja-arvoa. Erityisesti yhteisönlaajuisen liikevaihdon raja-arvon osalta on huomattava, että vaikka hyvin suuri yritys hankkii pienemmän yrityksen, jolla on suuri markkinaosuus yhteisössä, se seikka, että jälkimmäisen yrityksen liikevaihto yhteisön alueella on alle 250 miljoonaa ecua, merkitsee, että toimenpide jää sulautuma-asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle. Samoin jopa kaksi suurta yritystä käsittävät toimenpiteet saattavat jäädä yhteisönlaajuisen liikevaihdon raja-arvon alapuolelle, jos ne koskevat tiettyjen osien tai liiketoimintojen vaihtoa tai hankintaa. Sellaissa tapauksissa voidaan myyjän osalta ottaa huomioon ainoastaan hankitun osan liikevaihto, ja vaikka se vastaisi suurta markkinaosuutta yhteisön alueella, se saattaa silti jäädä asetuksessa säädetyn raja-arvon alapuolelle.
40. Yllämainituilla aloilla suoritettavilla rakenneuudistuksilla on usein ylikansallinen ulottuvuus, koska yrityksen toiminta ulottuu monen jäsenvaltion alueelle. Niiden huono kattavuus osoittaa sen vuoksi, että huomattava määrä kansalliset rajat ylittäviä toimenpiteitä ei kuulu asetuksen soveltamisalaan. Joillakin aloilla, kuten pankki- ja rahoitustoiminnassa tai energian tuotannossa, markkinoilla toimivilla on taipumus vahvaan läsnäoloon kansallisilla markkinoilla. Jopa näillä aloilla näyttää kuitenkin siltä, että toiminta rakentuu yhä enemmän kansallisten rajojen yli. Nykyisten raja-arvojen voimassa ollessa tällaiset keskittymät jäävät yhteisön lainsäädännön soveltamisalan ulkopuolelle.
41. Edellä mainituilla aloilla toimivien yhteisönlaajuisten keskittymien jättämiseen pois asetuksen piiristä on lukuisia syitä. Syyt liittyvät kunkin alan erityispiirteisiin.
42. Ensinnäkin joillakin aloilla, kuten tekstiili-, kirjapaino- ja julkaisualalla sekä majoitus- ja ravitsemusliikkeissä, jopa suurimpien yritysten liikevaihto jää nykyisten maailmanlaajuisen liikevaihdon raja-arvojen alapuolelle⁽¹⁴⁾. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että ala itsessään olisi merkityksetön. Esimerkiksi vuonna 1993 eurooppalaisen tekstiilialan tuotanto oli 106 miljardia ecua ja kulutus 110 miljardia ecua. EU:n kolme suurinta tekstiilialan yritystä kuuluu maailman kymmenen suurimman yrityksen joukkoon⁽¹⁵⁾.
43. Toiseksi monilla hajautetuilla aloilla on osa-alueittain erikoistuneita yrityksiä, joiden kokonaisliikevaihto on suhteellisen pieni. Näillä aloilla merkittävää markkinaosuutta hallussaan pitävien erikoistuneiden yritysten hankinta tai kaupat, joilla suurempien yritysten osastot tai erilliset yritykset vaihtavat omistajaa, voidaan jättää sulautuma-asetuksen ulkopuolelle. Esimerkiksi ajoneuvojen vara- ja rakenneosien keskittyvällä alalla markkinat ovat muutamasta suuresta kansainvälisestä yrityksestä huolimatta huomattavan pirstaleiset, sillä erikoistuneita pieniä ja keskisuuria valmistajia on paljon.

⁽¹⁴⁾ Käytetyt tiedot sisältyvät vuonna 1995 ilmestyneeseen julkaisuun *DABLE Synopsis of European Enterprises*.

⁽¹⁵⁾ *Panorama of EU Industry*, 14 luku, Euroopan yhteisöjen julkaisutoimisto (1994).

44. Koneenrakennusala on myös mielenkiintoinen esimerkki. Tämä vuonna 1992 EU:n teollisuustuotannossa viidennellä sijalla ollut tärkeä teollisuudenala kattaa monipuolisen ja laajan tuotejoukon. Yrityskenttä on kuitenkin jakaantunut selvästi kahtia: huippu on erittäin keskittynyt, suuria tuottajia on vain vähän, mutta pieniä ja keskisuuria yrityksiä on erittäin paljon.
45. Kemianteollisuuden ja lääketieteellisuuden keskittymistä noin 16 prosenttia ilmoitettiin komissiolle. Peittoa voidaan pitää melko huonona tällaiselle ylikansalliselle teollisuudenalalle. Pääasiallinen selitys asiointilalle lienee kemiantuotteiden moninaisuus ja alalla vallitseva pyrkimys erikoistumiseen uudelleenjärjestelyjen kautta. Nämä järjestelyt johtavat vaihtoihin tai hankintoihin, jotka hankittujen/sulautettujen yritysten liikevaihdon pienuuden vuoksi jäävät asetuksen ulkopuolelle.

Asetuksen soveltamisalaan kuuluvat yritykset

46. Nykyiset raja-arvot kattavat vain murto-osan eurooppalaisista yrityksistä. Vuoden 1995 DABLE Synopsis of Enterprises -julkaisun⁽¹⁶⁾ mukaan Euroopan 2200 suurimmasta yrityksestä vain 152:lla EU- ja EFTA-maissa sijaitsevalla yhtiöllä (7 prosenttia kaikista DABLE-yhtiöistä) oli vuonna 1993 yli viiden miljardin ecun maailmanlaajuinen liikevaihto. 293 yhtiölle (13 prosenttia DABLE-yhtiöistä) kertyi koko maailmasta yli 2,5 miljardin ecun liikevaihto, joten niiden samankokoisten yritysten kanssa muodostamat keskittymät olisivat tulleet yhteisön valvontaan.
47. Vaikka näihin lukuihin eivät sisälly kaikki etenkin muualla kuin Euroopassa sijaitsevat asetuksen piiriin kuuluvat yritykset, ne osoittavat, että asetus kattaa yrityksistä vain suhteellisen pienen osan. Tämä on erityisen merkityksellistä siksi, että markkinoiden globalistumisen ja yhteisön sisällä tapahtuvan yhdentymisen odotetaan johtavan useampien, myös keskisuurten yritysten ulkomaisten sulautumien syntyyn. Keskisuuret yritykset, jotka eivät hyödy "yhden luukun periaatteesta", joutuisivat todennäköisesti monen jäsenvaltion lainsäädännön piiriin ja joutuisivat siten tekemään useita kansallisia ilmoituksia.

Kahden kolmasosan sääntö

48. Tietoja siitä, kuinka laajasti kahden kolmasosan sääntöä on sovellettu eurooppalaisiin yrityksiin, ei ole saatavilla. Komission tiedossa on kuitenkin joitakin suuria eurooppalaisyrityksiä, kuten Siemens, jotka kuuluvat kahden kolmasosan säännön piiriin ja joilla silti on huomattavaa toimintaa yhteisössä omien kotimarkkinoidensa ulkopuolella. Kahden tai useamman tällaisen, samassa jäsenvaltiossa toimivan yrityksen keskittymä jäisi asetuksen ulkopuolelle, vaikka niillä voi olla merkittäviä vaikutuksia koko yhteisön alueella.

Maantieteelliset markkinat, joihin raja-arvot alittavat keskittymät vaikuttavat

49. Komissio on pyytänyt jäsenvaltioita ilmoittamaan, miten monessa niille kahden viime vuoden aikana ilmoitetuista tapauksista merkityksellisten maantieteellisten markkinoiden ilmoitettiin olevan suuremmat kuin yhden valtion alue tai

⁽¹⁶⁾ Euroopan komission suuryrityksiä koskeva tietokanta.

vaikutuksen ilmoitettiin kohdistuvan useammalle kuin yhdelle kansalliselle markkina-alueelle.

50. Vastausten pohjalta komissio on yrittänyt arvioida, kuinka monessa raja-arvot alittavassa tapauksessa vaikutukset ovat ulottuneet oman maan rajojen ulkopuolelle. Tarvittavia tietoja ei kuitenkaan monissa tapauksissa ollut riittävästi saatavilla. Niissäkin tapauksissa, joista tietoja saatiin, vain joitakin vaikutuksiltaan kansalliset rajat ylittäviä yrityksiä voitiin tunnistaa, nimittäin ne, joiden maantieteelliset markkinat määriteltiin suuremmiksi kuin yhden valtion alueelle ulottuviksi⁽¹⁷⁾. Näiden tietojen mukaan vaikutuksiltaan toisiin jäsenvaltioihin ulottuvista keskittymistä kansallisille viranomaisille tehtyjen ilmoitusten osuus oli Italiassa vähintään noin 10 prosenttia, Ranskassa, Espanjassa, Belgiassa ja Portugalissa noin 20 prosenttia, Itävallassa yli 30 prosenttia ja Saksassa yli 50 prosenttia⁽¹⁸⁾.

Moninkertaiset kansalliset ilmoitukset

51. Raja-arvot alittavat, vaikutuksiltaan kansalliset rajat ylittävät keskittymät ovat kansallisten sulautumia koskevien lakien alaisia. Ylikansallisen luonteensa vuoksi toimet edellyttävät ilmoitusta useamman kuin yhden kansallisen järjestelmän vaatimusten mukaisesti.
52. Monen kansallisen ilmoituksen tekeminen on seurausta yhteisön raja-arvojen nykyisestä korkeasta tasosta sekä yhteisön sisällä voimassa olevien kansallisten valvontajärjestelmien monilukuisuudesta. Yleisesti ottaen monien kansallisten ilmoitusten olemassaolo viittaa siihen, että toimenpiteellä on yhden jäsenvaltion rajat ylittäviä vaikutuksia. Sellaisia keskittymiä pitäisi käsitellä ensisijaisesti yhteisön tasolla.
53. Tutkimuksen mukaan ylivoimainen enemmistö yrityksistä, teollisuuden järjestöistä ja neuvonantajista uskoo, että asetuksen "yksi luukku" olisi alalle eduksi. Kun keskittymästä tehdään ilmoitus useissa jäsenvaltioissa, päätöksenteon määrääjät voivat vaihdella, ja kaupan päättäminen riippuu tietenkin viimeisten viranomaisten päätöksestä. Kansallisten järjestelmien lähestymistapa voi vaihdella esimerkiksi yleistä etua arvioitaessa, ja se puolestaan voi vaikuttaa lopullisen tuloksen ennustettavuuteen. Siinä mielessä "yhden luukun" suurimmat edut olisivat oikeusvarmuus ja päätöksenteon nopeus.
54. Käytännössä useiden kansallisten viranomaisten kanssa toimiminen vaatii tietojen taustan, ajoituksen ja perustelujen yhteensovittamista. Ilmoitusten sisältämät tiedot ja niiden esitystapa täytyy aina erikseen sovittaa kansallisten markkinoiden ja toimenpidejärjestyksen vaatimuksia vastaaviksi. Tämä edellyttää myös kielitaitoa

⁽¹⁷⁾ Keskittymät, jotka vaikuttavat yhdellä tai useammalla kansallisella maantieteellisellä markkina-alueella, voivat vaikuttaa myös yksittäisen jäsenvaltion rajojen ulkopuolella, mutta asiasta ei ole tietoja saatavilla.

⁽¹⁸⁾ Saksan tiedot koskevat yrityksiä, joissa on mukana vähintään yksi ci-saksalainen yritys. Vaikka kaikissa tapauksissa, joissa on mukana eri kansallisuuksia olevia yhtiöitä, vaikutukset eivät yllä useiden valtioiden alueelle, tietojen perusteella voidaan arvioida yhteisönlajuisen vaikutuksen omaavien yritysten määrää.

ja perehtyneisyyttä useisiin oikeusjärjestelmiin. Useimmat yritykset joutuvatkin turvautumaan paikallisiin asiantuntijoihin.

55. Moninkertaiseen ilmoittamiseen liittyy lisätyötä ja sekä ulkoisia että sisäisiä kustannuksia. "Yhden luukun periaatteen" tuomia kustannussäästöjä on vaikea arvioida, sillä ne riippuvat yrityksen koosta, tapauksen monimutkaisuudesta sekä siitä, kuinka monet kansalliset viranomaiset käsittelyssä olisivat mukana, jollei yhteisöllä olisi tapauksessa toimivaltaa. Komission tutkimuksen perusteella näyttää kuitenkin siltä, että yleisesti ottaen ja vertailukelpoisissa tapauksissa asetuksen soveltaminen merkitsee yritykselle huomattavaa kustannussäästöä.
56. Asetuksen soveltamisen yhtenäistäminen antaa samat lähtökohdat kaikille toimintojaan Euroopassa uudelleenjärjesteleville yrityksille. Komission tutkimuksen mukaan komission ylikansallisuus helpottaa useamman valtion alueelle ulottuvien tapausten yleisarviointia ja vähentää niitä teknisiä vaikeuksia, joita kansallisia laajempien markkinoiden tutkimiseen liittyy. Yhden tahon suorittama valvonta poistaa ristiriitaisten ratkaisujen vaaran. Lisäksi on helpompaa ja tehokkaampaa neuvotella oikaisutoimenpiteistä, ja ulkopuoliset voivat osallistua paremmin, kun käsittelyyn osallistuu vain yksi viranomainen.
57. Kansallisten ilmoitusten määrä liittyy vain osittain siihen, onko ilmoituksen tekeminen kyseisen kansallisen järjestelmän mukaan pakollista vai vapaaehtoista. Oikeusvarmuuden tähden yrityksistä voi tuntua siltä, että niiden on tehtävä ilmoitus, vaikka ilmoittaminen olisikin vapaaehtoista, ainakin silloin kun niiden markkinaosuudet ovat huomattavia. Joka tapauksessa ilmoittamatta jättämisen riskit on arvioitava, sillä kansalliset viranomaiset voivat ryhtyä toimenpiteisiin kaupan solmimisen jälkeenkin.

Kokonaisarvio

58. Tällä hetkellä käytettävissä olevat tiedot näyttävät osoittavan, että nykyisiä raja-arvoja tulisi alentaa, jotta se suuri ryhmä toimenpiteitä, joilla on merkittäviä kansalliset rajat ylittäviä vaikutuksia, voidaan käsitellä yhteisön tasolla. Tämä ei vain oikeuttaisi komissiota käsittelemään useampia kansalliset rajat ylittäviä tapauksia, joissa määräävä asema voisi syntyä tai vahvistua, vaan myös nopeuttaisi ja lisäisi johdonmukaisuutta sellaisten tapausten käsittelytavassa "yhden luukun" periaatteen pohjalta.

B. EHDOTETUT VAIHTOEHDOT

59. Tässä osassa todetaan, että jotta asetus kattaisi paremmin keskittymät, joilla on merkittäviä kansalliset rajat ylittäviä vaikutuksia, olisi asianmukaisempaa asettaa 2 miljardin euron suuruinen yhdistetty maailmanlaajuinen raja-arvo ja 100 miljoonan euron suuruinen yhteisönlaajuinen raja-arvo kummallekin vähintään kahdesta osallistuvasta yrityksestä. Erityisesti moninkertaista kansallista ilmoittamista koskevan ongelman osalta toinen, rajoitetumpi ratkaisu voisi koostua komission toimivallan laajentamisesta vain niihin raja-arvojen alapuolella oleviin keskittymiin, jotka tulevat useamman kuin yhden kansallisen yrityskeskittymien valvontajärjestelmän soveltamisalaan.

1. Raja-arvojen alentaminen

Yhteisön toimielimien kanta

60. Sekä Euroopan parlamentti että talous- ja sosiaalikomitea tukevat raja-arvojen alentamista. Etenkin kahdenkymmenennestäkolmannesta kilpailupolitiikkaa koskevasta kertomuksesta 16 päivänä maaliskuuta 1995 antamassaan päätöslauselmassa Euroopan parlamentti ilmaisi toistamiseen tukensa komission ehdotukselle, joka alentaisi huomattavasti komission toimenpiteisiin ryhtymiseen vaadittavaa liikevaihdon tasoa⁽¹⁹⁾. Myös talous- ja sosiaalikomitea kehotti 25 päivänä lokakuuta 1995 hyväksymässään yrityskeskittymien valvontaa koskevan yhteisön asetuksen uudistamista käsittelevässä lausunnossa komissiota ehdottamaan 2 miljardin ecun raja-arvoa koko maailmasta kertyvälle liikevaihdolle ja 100 miljoonan ecun raja-arvoa yhteisön sisältä kertyvälle liikevaihdolle. Talous- ja sosiaalikomitea ehdotti myös kahden kolmasosan säännön poistamista⁽²⁰⁾.

Jäsenvaltioiden kanta

61. Tähän mennessä ilmaistujen alustavien mielipiteiden perusteella jäsenvaltioiden kanta raja-arvojen alentamiseen vaihtelee. Monet jäsenvaltiot ovat vahvasti raja-arvojen alentamisen puolella, kun taas toiset haluavat säilyttää nykyiset arvot. Jäsenvaltiot näyttävät kuitenkin olevan verrattain yksimielisiä siitä, että komission olisi tutkittava moninkertaista kansallista ilmoitusvelvollisuutta ja etsittävä siihen käytännöllinen ratkaisu.

Yritysten, teollisuuden järjestöjen ja neuvonantajien huomautukset

62. Kaikkien komission tutkimukseen saatujen vastausten perusteella voidaan sanoa, että suurin osa yrityksistä ja neuvonantajista on sekä maailmanlaajuiseen liikevaihtoon perustuvan että yhteisöstä saatavaan liikevaihtoon perustuvan raja-arvon alentamisen kannalla. Kahden kolmasosan säännön muuttamista koskevat mielipiteet jakaantuvat enemmän.
63. Kahdestakymmenestä neljästä tutkimukseen vastanneesta teollisuuden järjestöstä yksitoista puolsi raja-arvojen alentamista. Muutamat muut järjestöt, esimerkiksi UNICE (Union of Industrial and Employers' Confederations of Europe/Euroopan teollisuuden ja työnantajajärjestöjen yhteistyöjärjestö) ja ICC (International Chamber of Commerce/Kansainvälinen kauppakamari) olivat jäsenkuntansa vaihtelevien mielipiteiden takia epävarmalla kannalla. Sen takia ne ehdottivat, että yritykset voisivat valintansa mukaan tehdä ilmoituksen joko komissiolle tai asianomaisille kansallisille viranomaisille. Useimmat järjestöt suosittivat kahden kolmasosan säännön säilyttämistä, mutta merkittävänä poikkeuksena BDI (Bundesverband der Deutschen Industrie, Saksan teollisuusliitto) puolsi säännön kumoamista.

⁽¹⁹⁾ Katso kohta 32 Euroopan parlamentin XXIII kilpailupolitiikkaa koskevan kertomuksen päätöslauselmasta, EYVL N:o C 89, 10.4.1995, s. 146.

⁽²⁰⁾ Yrityskeskittymien valvontaa koskevan asetuksen uudistamista käsittelevä lausunto, ECOSOC 1157/95.

Komission kanta

64. Asetuksen hyväksymisen aikoihin komissio totesi, että koko maailmasta kertyvän liikevaihdon raja-arvo olisi alennettava 2 miljardiin ecuun ensimmäisen nelivuotiskauden jälkeen. Komission mielestä myös yhteisön alueelta kertyvän liikevaihdon raja-arvoa olisi tarkistettava saatujen kokemusten valossa ja koko maailmasta kertyvän liikevaihdon raja-arvon suuntaisesti, siten että se vastaavasti alennettaisiin 100 miljoonaan ecuun.
65. Edellä esitettiin, että sekä maailman- että yhteisönlaajuiset raja-arvot nykytasollaan näyttävät jättävän huomattavan määrän merkittäviä kansalliset rajat ylittäviä vaikutuksia omaavia toimenpiteitä asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle. Käsilläolevan selvityksen tulokset viittaavat siihen, että tarve raja-arvon alentamiseen on vähintään yhtä pakottava tällä hetkellä kuin se oli vuonna 1993. Sellaisten matalampien raja-arvojen tarkkaa tasoa on vaikea määrittää. Tällä hetkellä käytettävissä olevien tietojen perusteella näyttää kuitenkin siltä, että 2 miljardia ecua ja 100 miljoonaa ecua sallisivat useimpien kansalliset rajat ylittävien tapausten kuulumisen asetuksen piiriin toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Ne ratkaisisivat suurelta osin myös monien kansallisten ilmoitusten ongelman, joka nykyisin on kohdannut monia toimenpiteitä, joilla on merkittäviä rajat ylittäviä vaikutuksia. Niinpä komissio uskoo tässä vaiheessa, että nämä tasot olisivat sopivat. Samanaikaisesti se luonnollisesti harkitsee, tulisiko näitä tasoja uudelleen arvioida sen tietoon lausuntojakson aikana mahdollisesti tuotavien lisätietojen valossa.
66. Komissio hyväksyy sen, että kahden kolmasosan sääntö voi joissain tapauksissa sulkea vaikutuksiltaan useaan jäsenvaltioon ulottuvia keskittyviä asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle. Jos otettaisiin käyttöön kolmen neljäsosan sääntö, asetuksen piiriin tulisi paljon uusia tapauksia. Toisaalta tällöin jouduttaisiin käsittelemään huomattavaa määrää vain kansallisesti merkittäviä tapauksia. Sen tähden komissio katsoo, että tässä vaiheessa kahden kolmasosan säännön säilyttäminen luultavasti vastaa paremmin toissijaisuusperiaatetta.
67. Komissiolle väitettiin, että raja-arvojen alentaminen voisi lisätä vaikutuksiltaan pääasiallisesti kansallisten ilmoitusten määrää ja siten anomuksia alistaa tapaukset 9 artiklan mukaisesti jäsenvaltion harkintaan. Raja-arvojen alentamisen vaikutuksia 9 artiklan soveltamiseen pohdiskellaan jäljempänä IV A kohdassa.

Inflaatio ja unionin laajentuminen

68. Komissio on tutkinut inflaation ja unionin laajentumisen vaikutuksia nykyisiin raja-arvoihin. Ne näyttävät olleen vähäisiä:
- (i) Keskimääräinen inflaatio ja valuuttojen ulkoisen arvon vaihtelut (devalvaatio tai revalvaatio) EU:n sisällä vuosina 1989-94 ovat johtaneet ensimmäisen raja-arvon alenemiseen 5 miljardista ecusta 4,3 miljardiin ja toisen raja-arvon alenemiseen 250 miljoonasta ecusta 216 miljoonaan ecuun. Laskua ei voi jättää huomiotta, mutta edellä 61 kohdassa mainittujen lukujen valossa se ei selvästikään ole niin suuri, että se poistaisi nykyisten raja-arvojen alentamistarpeen.

- (ii) Komissiolle esitettiin, että unionin laajenemisen seurauksena useammat yritykset tulisivat asetuksen piiriin, koska niiden yhteisön sisältä kertyvä liikevaihto kasvaisi ja/tai koska kahden kolmasosan sääntöä ei enää sovellettaisi. Komissiolle 1 päivän tammikuuta 1995 jälkeen ilmoitettujen tapausten joukossa on kuitenkin vain muutama, joiden liikevaihto ylittää raja-arvon uusissa jäsenvaltioissa tapahtuvan toiminnan ansiosta.

Arvio tapausten lisääntymisestä

69. Raja-arvojen alentamisesta seuraavaa tapausten tarkkaa lisäystä on vaikea arvioida. Jäsenvaltioiden antamien tietojen perusteella on kuitenkin laadittu arvio. Tiedot liittyvät vuonna 1993 ja 1994 tehtyihin kansallisiin ilmoituksiin sulautumista, jotka tulisivat asetuksen piiriin, mikäli maailmanlaajuisia liikevaihtoa koskeva raja-arvo laskettaisiin 2 miljardiin ja yhteisön sisäistä liikevaihtoa koskeva raja-arvo 100 miljoonaan ecuun ja kahden kolmasosan sääntö pidettäisiin voimassa.
70. Tällä perusteella arvioidaan, että komission työmäärä lisääntyisi 65-80 tapauksella vuodessa. Arvio vastaa pääosasto II:n tekemää ennustetta⁽²¹⁾, jonka mukaan tapauksia tulisi vuodessa 65 lisää, tai 90, jos mukaan lasketaan myös keskittymäyhteisyrityksiä koskeva arvio.

Vaikutukset komission voimavaroihin

71. Raja-arvojen alentamisesta johtuvan komission työmäärän lisääntymisen on pelätty heikentävän nykyisten toimenpiteiden tehokkuutta ja kilpailututkimusten laatua. Raja-arvojen alentamishdotuksen pitäisi perustua yleisiin poliittisiin perusteisiin, mutta jotta laatu ja tehokkuus eivät vaarantuisi, huomioon olisi otettava myös uusien voimavarojen tarve.

2. Monta ilmoitusta vaativat tapaukset

72. Keskittymät, joista joudutaan tekemään useita ilmoituksia, voidaan katsoa vaikutuksiltaan usean jäsenvaltion alueelle ulottuviksi. Toissijaisuusperiaatteen mukaisesti niitä pitäisi sen tähden käsitellä yhteisön tasolla. Lisäksi moninkertainen ilmoitusvelvollisuus aiheuttaa yrityksille epävarmuutta, työtä ja kuluja ja voi johtaa ristiriitaisiin ratkaisuihin, mikä on sen periaatteen vastaista, että kaikille olisi annettava samanlaiset mahdollisuudet.
73. Teollisuuden piirissä ollaan huolestuneita raja-arvojen alapuolelle jäävistä keskittymistä, jotka joutuvat tekemään ilmoituksen useiden kansallisten järjestelmien vaatimusten mukaisesti. Siksi yritykset ja järjestöt, nekin jotka eivät olleet raja-arvojen yleisen alentamisen kannalla, kehottivat komissiota tekemään esityksen, jolla varmistettaisiin, että nämä tapaukset käsitellään yhteisön tasolla.

⁽²¹⁾ "Competition and Integration: Community Merger Control Policy", 57 European Economy (1994), 2.3.4, s. 38.

Toimenpidevaihtoehdot

74. Sulautumien valvontajärjestelmät vaihtelevat suuresti Euroopan unionin sisällä. Niiden yhdenmukaistaminen esimerkiksi yhteisön direktiivin avulla keventäisi useiden kansallisten ilmoitusten aiheuttamaa hallinnollista taakkaa. Komissio rohkaisee kaikkia yhdenmukaistamisponnistuksia, varsinkin ilmoituksen muotoon ja muihin menettelytapasääntöihin liittyviä. Yhdenmukaistaminen ei kuitenkaan ole kaikkein soveliain ratkaisu moninkertaisen ilmoittamisen ongelmaan seuraavista syistä. Vaikka ei otettaisi huomioon kansallisten lakien muuttamiseen vaadittavaa aikaa ja siihen liittyviä hankaluuksia, yritysten on joka tapauksessa tehtävä ilmoitus useille kansallisille viranomaisille ja toimitettava niille tietoa kunkin kansallisen markkina-alueen erityispiirteisiin liittyvistä asioista. Ja mikä tärkeintä, usean jäsenvaltion alueella vaikuttavia keskittymiä olisi yhä käsiteltävä jäsenvaltioiden tasolla toissijaisuusperiaatteen vastaisesti.
75. Useat teollisuuden järjestöt, esimerkiksi UNICE, ICC, CNPF (Conseil National du Patronat Français, Ranskan työnantajaliitto) ja AGREF (Associations des Grandes Entreprises Françaises, Ranskan suuryritysten liitto) ovat ehdottaneet, että silloin kun useita kansallisia ilmoituksia edellyttävä tapaus osuu nykyisten raja-arvojen ja joidenkin alempien, myöhemmin esimerkiksi 2 miljardiin ja 100 miljoonaan ecuun määriteltävien raja-arvojen väliin, yritykset voisivat valita, tekevätkö ilmoituksen komissiolle vai kyseiselle jäsenvaltiolle. Komissiolla tai kyseisillä kansallisilla viranomaisilla olisi ilmoituksen saatuaan tapauksessa yksinomainen toimivalta. Tämä ratkaisu olisi yritysten näkökulmasta selvästi toivottava, sillä se on kaikkein joustavin. Toisaalta se jättäisi sovellettavan lainsäädännön valinnan yhtiöiden oman harkinnan varaan. Siitä syystä tällä hetkellä näyttää siltä, että ongelmaa ratkaistaessa olisi soveliampaa löytää selkeät ja puolueettomat perusteet toimivallan jakamiselle komission ja jäsenvaltioiden kesken.

Ehdotetut vaihtoehdot

76. Kuten yllä on esitetty, näyttää siltä, että raja-arvojen alentaminen 2 miljardiin ecuun ja 100 miljoonaan ecuun⁽²²⁾ toisi asetuksen piiriin suurimman osan niistä tapauksista, joilla on huomattavia useisiin jäsenvaltioihin kohdistuvia vaikutuksia. Samalla ratkaistaisiin suurelta osin moninkertaisten ilmoitusten ongelma, sillä muutoin monista näistä tapauksista olisi pitänyt ilmoittaa monelle kansalliselle viranomaiselle.
77. Erityisesti moninkertaisen kansallisen ilmoittamisen ongelman osalta toinen, suppeampi ratkaisu voisi olla komission toimivallan ulottaminen vain niihin raja-arvojen alapuolelle jääviin keskittymiin, jotka kuuluvat useamman kuin yhden kansallisen lainsäädännön soveltamisalaan. Raja-arvojen alentamiseen verrattuna tämä ratkaisu toisi joitakin, mutta ei suurinta osaa usean jäsenvaltion alueella vaikuttavista keskittymistä asetuksen piiriin. Koska kansallisten lakien ilmoitusta edellyttävissä raja-arvoissa on eroja ja joistakin jäsenvaltioista puuttuu sulautumienvaltolainsäädäntö, kansallisten ilmoitusten tarpeellisuus riippuu siitä, millä kansallisilla markkinoilla kyseiset yritykset pääasiassa toimivat. Siksi

(22) Katso kohtaa 65 edellä.

komissio pitää tätä suppeampaa ratkaisua vähimmäiskeinona, jolla voidaan saavuttaa toissijaisuusperiaatteen mukainen toimivallan jako.

78. Edellä olevan mukaisesti komission toimivalta voitaisiin ulottaa monta ilmoitusta vaativiin keskittymiin, joiden liikevaihdon raja-arvot osuvat nykyisten raja-arvojen ja matalampien raja-arvojen, esimerkiksi 2 miljardin ecua (liikevaihto koko maailmassa) ja 100 miljoonan ecua (yhteisön sisäinen liikevaihto), väliin. Sulautuma-asetuksen 1 artikla voitaisiin siten muuttaa sellaiseksi, että asetuksen mukainen keskittymä, joka ei täytä 2 kohdassa säädettyjä raja-arvoja, olisi kuitenkin yhteisönlajajuinen, jos se kuuluisi usean jäsenvaltion lainsäädännön soveltamisalaan.
79. Keskittymän katsottaisiin kuuluvan usean jäsenvaltion lainsäädännön soveltamisalaan, jos se vastaisi kansallisia raja-arvoja, joiden jälkeen se loisi velvollisuuden tehdä ilmoitus pakollisen valvonnan järjestelmiin tai mahdollistaisi keskittymän ilmoittamisen vapaaehtoiseen ilmoitusjärjestelmään. Komissio katsoo, että vapaaehtoisillakin järjestelmillä on tässä yhteydessä merkitystä. Keskittymällä, joka vastaa useamman kuin yhden järjestelmän raja-arvoja, on todennäköisesti huomattavia usean jäsenvaltion alueelle ulottuvia vaikutuksia huolimatta siitä, onko kyseinen kansallinen järjestelmä luonteeltaan pakollinen vai vapaaehtoinen. Jos vapaaehtoiset järjestelmät jätettäisiin ulkopuolelle viranomaisten lukumäärää tarkasteltaessa, syrjittäisiin usean jäsenvaltion alueella toimivia yrityksiä sen mukaan, mistä kansallisista markkinoista kulloinkin on kyse. Oikeusvarmuuden tähden ilmoitus tehdään myös vapaaehtoisissa järjestelmissä erityisesti kun osapuolten markkinaosuus on merkittävä.
80. Sovellettavien kansallisten lakien lukumäärään nähden on otettava huomioon seuraavaa. Komission näkemyksen mukaan kahden kansallisen lainsäädännön piiriin kuuluvalla keskittymällä on todennäköisesti merkittäviä kansalliset rajat ylittäviä vaikutuksia ja sen vuoksi sen tulisi periaatteessa voida hyötyä asetuksen "yhden luukun" periaatteesta. Sellaisia keskittymiä tulisi sen vuoksi käsitellä yhteisön tasolla. Komissiolle on ehdotettu, että keskittymän yhteisönlajajuus saattaa tulla selkeämmin esille, jos tapaukseen sovelletaan vähintään kolmea kansallista oikeusjärjestelmää. Jäsenvaltiot totesivat myös, että mikäli tapausta käsittelevät vain kahden jäsenvaltion viranomaiset, ongelmat kyetään yleensä ratkaisemaan kahdenvälisen yhteensovittamisen avulla. Mutta mikäli mukana on kolme tai useampia järjestelmiä, yhteensovittaminen muuttuu selvästi liian monimutkaiseksi ja siten tehottomaksi. Nämä väitteet, että kyseisiä kansallisia järjestelmiä saisi olla enintään kolme, on tutkittava tarkemmin lausuntomenettelyn aikana.

Menettelytapa

81. Edellä mainittuihin tapauksiin sovelletaan kaikkia sulautuma-asetuksessa tarkoitettuja keskittymiä koskevia asia- ja menettelysääntöjä seuraavaa poikkeusta lukuun ottamatta: komission toimivaltaisuutta määriteltäessä on tavallisten vaatimusten lisäksi tarpeen tarkistaa, täyttääkö keskittymä usean jäsenvaltion ilmoitusvelvollisuuteen vaaditut raja-arvot.
82. Tarjolla on kaksi peruslähtökohtaa: joko kyseiset jäsenvaltiot ilmoittavat soveltavansa omia kansallisia raja-arvojaan ja tämä arvio sitoo komissiota, tai

komissio itse päättää asiasta. Jälkimmäisen lähtökohdan mukaan komissio joutuu tulkitsemaan kansallista sulautumalainsäädäntöä. Se on epäkäytännöllistä, ja jäsenvaltiot ja komissio voisi tehdä samoista laeista erilaisia tulkintoja. Sen tähden komissio pitää ensimmäistä lähtökohtaa suositeltavampana.

83. Seuraavassa esitetään kaksi mahdollista tapaa määritellä, milloin kansallisia lakeja sovelletaan.
- (i) Virallista ilmoitusta tehtäessä osapuolet kirjaavat lomakkeeseen CO (jollakin yhteisön virallisista kielistä) kaikki tiedot, joista käy ilmi että toimenpide ylittää ilmoitukseen vaadittavat raja-arvot useassa jäsenvaltiossa. Jäljennös lomakkeesta CO lähetetään jäsenvaltioille tavalliseen tapaan. Kyseisten jäsenvaltioiden on määräajan (esimerkiksi viikon tai kahden) kuluessa ilmoitettava komissiolle, kun keskittymä ei ylitä niiden kansallisia raja-arvoja. Jos kyseiset jäsenvaltiot eivät vastusta osapuolten esittämää arviota määräajan kuluessa, komissio saa toimivallan asiassa.
 - (ii) Ennen virallisen ilmoituksen tekemistä osapuolet tiedottavat keskittymästä komissiolle. Tässä vaiheessa ei vaadita lomakkeen CO täyttämistä, vaan ainoastaan tiedot siitä, että suunniteltujen toimenpiteiden tuloksena syntyy sulautuma-asetuksen tarkoittama yrityskeskittymä, joka ylittää jäsenvaltioissa ilmoitukseen vaadittavat raja-arvot. Sen jälkeen toimitaan samoin kuin edellä i kohdassa. Tästä toimenpideluonnoksesta on kaksi muunnosta:
 - osapuolilla on velvollisuus ilmoittaa keskittymän synnystä 4 artiklassa säädettyjen määräaikojen kuluessa, mutta ensimmäisen vaiheen määräaika alkaa vasta kun toimivaltakysymykset on ratkaistu ja lomake CO on jätetty täytettynä; tai
 - osapuolet ilmoittavat suunnitellusta keskittymästä ennen kuin lopullinen sopimus on tehty tai määräysvalta saatu.
84. Alustavissa yhteydenotoissa asianomaisiin komissiolle huomautettiin, että edellä mainitut toimet voivat aiheuttaa joitakin käytännön hankaluuksia. Erityisesti väitettiin, että varsinkaan silloin, kun raja-arvona käytetään markkinaosuuksia, ei ole helppo nopeasti päättää, ylittääkö keskittymä kansalliset raja-arvot vai ei.
85. Siinä määrin kuin joidenkin kansallisten raja-arvojen soveltaminen on hankalaa, tilanne ei johdu komission ehdotuksista. Yritykset ovat jo entuudestaan kansallisten lakien alaisia ja joutuvat tarkistamaan, ylittääkö niiden tekemä kauppa erilaiset ilmoitusta edellyttävät raja-arvot. Vihreän kirjan hyväksymistä seuraavan kuulemisvaiheen aikana komissiolla on tilaisuus tutkia asiaa samoin kuin muita, mahdollisesti ilmeneviä käytännön ongelmia.
86. Joka tapauksessa on selvää, että mitä harvempia jäsenvaltioiden lakeja tarvitaan toimivallan siirtämiseksi komissiolle, sitä yksinkertaisempia ovat yhtiöiltä vaadittavat toimenpiteet ja sitä suurempi on oikeusvarmuuden aste. Komissio katsoo, että menettely on yksinkertaisin silloin kun mukana on kaksi jäsenvaltiota ja että useamman kuin kolmen jäsenvaltion ollessa mukana järjestelmän

hallitseminen muodostuu erittäin vaikeaksi niin kyseisille yrityksille kuin viranomaisillekin.

Moninkertaisen ilmoittamisen määrä

87. Komission tiedossa on viimeisten kahden ja puolen vuoden ajalta noin sata monta ilmoitusta vaatinutta tapausta. Noin 35 prosentissa tapauksista ilmoitus oli tehty useammalle kuin kahdelle, jopa kymmenelle kansalliselle viranomaiselle.
88. Nämä luvut eivät missään tapauksessa kerro moninkertaisen ilmoittamisen kokonaismäärää tällä kaudella. Komissiolla ei tässä vaiheessa ole jäsenvaltioiden tietoja vuodelta 1995, joka oli kiivaan sulautumistahdin vuosi. Vuosien 1993 ja 1994 tilastoja on hyvin vaikea analysoida, koska tietoja ei kerätä samalla perusteella kaikissa jäsenvaltioissa. Tulevaisuudessa moninkertaiset ilmoitukset yleistynevät, kun yritykset ovat paremmin tietoisia uusista sulautumien valvontajärjestelmistä, yhteisön sisällä astuu voimaan uusia järjestelmiä ja vapaaehtoisten ilmoitusjärjestelmien käyttö yleistyy. Markkinoiden yhdentyminen ja siitä seuraava usean jäsenvaltion alueelle ulottuvien sulautumien yleistyminen johtaa myös moninkertaisten ilmoitusten lisääntymiseen. Näistä syistä komission käsiteltäväksi tulevien lisätapausten määrä on todennäköisesti huomattavasti suurempi kuin edellä on arveltu.

IV. MUITA ASETUKSEEN LIITTYVIÄ SEIKKOJA

89. Raja-arvojen lisäksi komission tutkimuksessa asetuksesta tuli esille useita alueita, joihin voitaisiin tehdä parannuksia. Tämän vuoksi vihreä kirja sisältää ehdotuksia nykyisten säännösten muuttamiseksi tai tarkentamiseksi.
90. Näiden muutosten lisäksi komissio harkitsee myös EHTY-sopimukseen sisältyvien yrityskeskittymiä koskevien säännösten tarkastelua, raja-arvot mukaan lukien. Nämä asiat eivät kuitenkaan kuulu tämän katsauksen piiriin eikä niitä sen vuoksi käsitellä tässä asiakirjassa.
91. Ehdotetut muutokset liittyvät ensisijassa menettelytapoihin. Asiasisällön osalta tutkimuksessa tuli ilmi alueita, joilla tarkennukset olisivat tarpeellisia. Tällaisia ovat huomio oligopolistisesta määräävästä asemasta, "konkurssikypsän yrityksen" ja "taloudellisuuden" puolustuksesta. Näitä seikkoja on paras käsitellä tulkintaohjeiden avulla.

A. Yrityskeskittymien käsittelyn siirtäminen jäsenvaltioille ja jäsenvaltioista (9 ja 22 artikla)

9 artikla

92. Yrityskeskittymiä, joiden vaikutus on lähinnä kansallinen, valvotaan parhaiten kansallisella tasolla. On mahdollista, että tällaisia yrityskauppoja koskisivat nykyiset raja-arvot. Näissä tapauksissa asetuksen 9 artiklassa säädetään toissijaisuusperiaatteen mukaisesti oikaisumenettelystä eli asian siirtämisestä jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille. Kolme yrityskeskittymää koskevaa asiaa on tähän mennessä siirretty jäsenvaltioiden viranomaisille: *Steeley/Tarmac*

siirrettiin Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisille, *Holdercim/Cedest* Ranskan ja *McCormick/CPC/Rabobank/Ostmann* Saksan viranomaisille.

93. Teollisuus ja jäsenvaltioiden enemmistö ovat ilmaisseet tyytyväisyytensä tämän artiklan toimintaan. Komissiolle tehtiin kuitenkin useita siirtämismenettelyä koskevia selvennys- tai parannusehdotuksia. Lisäksi huomautettiin, että jos raja-arvoa lasketaan, niin lähinnä kansallisesti merkittävien tapausten määrä saattaa kasvaa ja sen seurauksena 9 artiklan mukaisten siirtämispyyntöjen määrä.
94. Komissio katsoo, että etenkin jos raja-arvoja ei alenneta, 9 artiklaan tehtävät muutokset olisi rajattava niin, että ne eivät horjuttaisi nykyisten siirtämissäännösten herkkää tasapainoa tai kumoaisi "yhden luukun" periaatteen etuja. Liian usein toistuva 9 artiklan soveltaminen voisi vähentää yritysten oikeusvarmuutta ja artikla olisi joka tapauksessa liitettävä kansallisten sulautumisjärjestelmien pääpiirteiden yhtenäistämiseen.
95. Näin ollen komissio ehdottaa, että 9 artikla säilytetään nykyisellään lukuun ottamatta seuraavaa poikkeusta, joka koskee yrityskeskittymiä, jotka vaikuttavat vain ei-merkittävällä osalla yhteismarkkinoita. Voidaan edellyttää, että sellaisissa tapauksissa siirtämispyyntöä esittävän jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle yrityskeskittymän vaikuttavan sen alueella tiettyihin markkinoihin, jotka eivät muodosta merkittävää yhteismarkkinoiden osaa. Sitä vastoin sen ei tarvitse osoittaa, että yrityskeskittymä uhkaa muodostaa määräävän aseman kyseisillä markkinoilla tai vahvistaa sitä.
96. Lisäksi komissio ehdottaa, että se tutkii olisiko sen 9 artiklan soveltamisessa noudattamaa käytäntöä selvennettävä esimerkiksi tulkintailmoituksen avulla.

22 artikla

97. 22 artiklan 3 kohtaa on jo käytetty kahdesti⁽²³⁾ ja sitä pidetään yleisesti käyttökelpoisena varsinkin niissä jäsenmaissa, joissa ei tällä hetkellä ole sulautumien valvontajärjestelmää. Tämän vuoksi komissio ehdottaa sen säilyttämistä. Kokemuksen pohjalta voitaisiin kuitenkin tehdä seuraavat muutokset:
- Voitaisiin selkeästi säätää, että useat jäsenvaltiot voisivat yhteisestä sopimuksesta tehdä 22 artiklan mukaisen pyynnön. Pyyntö voisi olla tarkoituksenmukainen esimerkiksi silloin kun yrityskeskittymä loisi määräävän aseman tai vahvistaisi sitä alueella, joka on laajempi kuin yhden jäsenvaltion alue, jolloin komissio voisi tutkia yrityskeskittymän vaikutukset täysimääräisesti.
 - Voitaisiin todeta, että keskittymää voitaisiin lykätä 22 artiklan mukaisen pyynnön vastaanottamispäivästä alkaen, mikäli sitä ei ole toteutettu ennen tuota päivää.
 - 10 ja 22 artiklassa annettujen aikarajojen yhdenmukaistamiseksi 22 artiklan 4 kohta tulisi korjata seuraavasti:

⁽²³⁾ Asioissa *British Airways/Dan Air* ja *RTL/Veronica/Endemol*.

"Määräaika, jonka kuluessa menettely 10 artiklan 1 kohdan mukaan voidaan aloittaa, lasketaan jäsenvaltion pyynnön vastaanottamista seuraavasta päivästä."

- 23 artiklan teksti tulisi myös muuttaa, jotta komissio voisi hyväksyä 22 artiklan mukaisia aikarajoja koskevat täytäntöönpanosäännökset.

B. Yhteisyritysten kohtelu

Nykytilanne

98. EY:n kilpailusäännöksissä tehdään ero keskittymäyhteisyritysten ja yhteistoiminnallisten yhteisyritysten välillä. Keskittymäyhteisyrityksiä koskee sulautuma-asetus, kun taas yhteistoiminnallisiin yhteisyrityksiin sovelletaan asetusta 17/62 ja muita Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 85 artiklan toimeenpanoasetuksia.
99. Sulautuma-asetuksen 3 artiklan 2 kohdan mukaan, niin kuin se tulkitaan komission vuoden 1994 tiedonannossa⁽²⁴⁾, keskittymäyhteisyritykset ovat kaikki toimintonsa hoitavia yksiköitä⁽²⁵⁾, jotka hoitavat kaiken itsenäiselle taloudelliselle yksikölle kuuluvan toiminnan, eikä itsenäisinä pysyvien yritysten kilpailukäyttäytymistä ole niissä tarpeen yhteensovittaa. Jotta yhteensovittaminen olisi asian kannalta merkityksellistä, sen on todennäköisesti johdettava Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun kilpailun rajoittamiseen. Yhteisyritykset, jotka eivät kuulu 3 artiklan 2 kohdan soveltamisalaan, katsotaan yhteistoiminnallisiksi yhteisyrityksiksi. Yhteistoiminnalliset yhteisyritykset kattavat joukon hyvin erilaisia järjestelyjä, rakenteellisista toiminnoista aina kartellimaiseen yhteistyöhön asti.
100. Komission tutkimuksessa suuri osa teollisuudesta samoin kuin eräät jäsenvaltiot esittivät huolensa keskittymäyhteisyritysten ja rakenteellisten yhteistoiminnallisten yhteisyritysten erilaisesta kohtelusta. Kummallakin toiminnalla sanotaan olevan samanlaisia vaikutuksia markkinarakenteeseen. Nykyisin niitä kuitenkin koskevat eri järjestelmät. Tätä tilannetta pidetään laajalti epätydyttävänä, varsinkin mitä tulee arvioinnin määräaikoihin ja yhtiöille myönnetyn oikeusvarmuuden asteeseen.
101. Komissio on tunnustanut yhteisyrityksiä koskevien järjestelmien yhdenmukaistamistarpeen ottamalla käyttöön erityisen nopeutetun menettelyn, jota sovelletaan rakenteellisiin yhteistoiminnallisiin yhteisyrityksiin⁽²⁶⁾. Komissio asetti itselleen kahden kuukauden sisäisen määräajan, jota on sovellettu 1 päivästä tammikuuta 1993 lähtien, minkä kuluessa sen tulisi ottaa alustavasti kantaa tämän

(24) Komission tiedonanto 21 päivältä joulukuuta 1994 yhteistoiminnallisten ja keskittymäyhteisyrityksen välisestä erosta, EYVL N:o C 385, 31.12.1994, s. 1.

(25) Tämä tarkoittaa, että ne suorittavat kaikki ne toiminnot, jotka samoilla markkinoilla toimivat muut yritykset tavallisesti tekevät, ja että niillä on riittävät taloudelliset ja muut varat harjoittaa toimiaan jatkuvalla pohjalla.

(26) Nämä ovat kaikki yrityksen toiminnot hoitavia yhteistoiminnallisia yhteisyrityksiä ja eräitä osan itsenäisen yrityksen toiminnoista hoitavia yhteisyrityksiä, jotka eivät esiinny markkinoilla; erityisesti kyse on tutkimus- ja kehitys- tai tuotantoyhteisyrityksistä.

tyyppisiin operaatioihin. Komission selvityksen mukaan tämä menettely on myönteistä kehitystä, mutta se ei vielä takaa kohtelun täydellistä tasapuolisuutta.

Tarvitaanko muutosta?

102. Kaikkia toimintoja hoitavat yhteistoiminnalliset yhteisyritykset merkitsevät huomattavaa muutosta kyseisten yritysten rakenteessa. Niillä voi olla tässä suhteessa samanlaisia vaikutuksia markkinoiden rakenteeseen kuin keskittymäyhteisyrityksillä. Näiden kahden toimenpiteen pääero on se, että kaiken toiminnan hoitavien yhteistoiminnallisten yhteisyritysten kohdalla niiden emoyhtiöiden riippumattoman toiminnan yhteistoiminnallisten yhteisyrityksen kanssa samoilla markkinoilla tai niiden naapurimarkkinoilla katsotaan todennäköisesti johtavan niiden emoyhtiöiden kilpailukäyttäytymisen yhdenmukaistamiseen. Tästä syystä on yhteistoiminnallisten yhteisyritysten itsenäisyyttä tutkittu eri tavalla. Niihin on myös sovellettu erilaisia menettelysääntöjä, joissa ajoitus ja oikeusvarmuus on käsitelty eri tavalla. Koska yhteistoiminnalliset yhteisyritykset voivat merkitä huomattavien voimavarojen siirtoa emoyhtiöiltä, on tutkittava, miltä osin kohtelun erilaisuutta olisi vähennettävä.
103. Nykyisten sääntöjen puitteissa useimmat keskittymäyhteisyritykset arvioidaan yhden kuukauden kuluessa (ensimmäinen vaihe) ja loputkin viiden kuukauden kuluessa (toinen vaihe, tarkempi tutkimus). Kaikissa tapauksissa menettelyn päättää muodollinen puuttumattomuusilmoitus tai kieltopäätös, joka voidaan kumota vain poikkeustapauksessa (katso sulautuma-asetuksen 8 artiklan 5 kohta). Jos näiden määräaikojen kuluessa ei ole tehty päätöstä, yhteisyritysten voidaan katsoa saaneen luvan.
104. Rakenteellisille yhteistoiminnallisille yhteisyrityksille ei ole vastaavia laillisia määräaikoja. Eräisiin tällaisiin toimenpiteisiin sovellettava kahden kuukauden määräaika on vain sisäinen. Lisäksi ei nykyisten asetuksen 17/62 mukaisten menettelytaparajoitusten mukaan ole mahdollista tehdä virallista päätöstä kahden kuukauden kuluessa, vaan ainoastaan laatia hallinnollinen kirje, joka ei sido jäsenvaltioiden viranomaisia eikä niiden tuomioistuimia. Tarkemman tutkimuksen lopettamiselle ei ole laillista eikä sisäistä määräaikaa. Asetuksen 17/62 mukaan tapauksissa, joissa myönnetään poikkeus, se on tehtävä tietyksi ajaksi ja päätös voidaan kumota tai sitä voidaan muuttaa asetuksen 17/62 8 artiklan 3 kohdassa määrättyissä tilanteissa.
105. Edellä mainitut erot ovat aiheutuneet keskittymäyhteisyrityksiin ja yhteistoiminnallisiin yhteisyrityksiin sovellettavista erilaisista toimeenpanoasetuksista ja siitä näkemyksestä, että on olemassa perusero toisaalta 85 artiklan mukaisesti arvioitavien kilpailunrajoitusten ja toisaalta sellaisten keskittymien välillä, joita kilpailua vääristävät sopimukset ja rajoituskäytännöt kieltävä peruskielto ei koske. Nykyisten järjestelmien uudistuksen olisi rajoituttava yhteisön oikeusjärjestelmään. 85 artiklan 1 kohdan sisällön muuttaminen ylittäisi yhteisön toimielinten toimivallan rajat.
106. Jatkossa selviää, miten paljon käytännön ongelmia järjestelmä on aiheuttanut. Muutoksia voidaan kuitenkin perustella myös yleisillä kilpailupolitiikkaa ja

erityisesti järjestelmän yksinkertaistamista ja tehostamista sekä sen avoimuuden lisäämistä koskevilla näkemyksillä.

Harkittavat vaihtoehdot

107. Sen vaihtoehdon lisäksi, että tehtäisiin tarkoituksenmukaisia parannuksia sisäisiin menettelytapoihin päätöksenteon nopeuttamiseksi (esimerkiksi lyhentämällä nykyisiä sisäisiä määräaikoja), on harkittava viittä muuta vaihtoehtoa, jotka kaikki edellyttävät uutta lainsäädäntöä. Nämä viisi vaihtoehtoa voidaan jakaa kahteen ryhmään, jotka kuvastavat kahta erilaista lähestymistapaa: ensimmäinen ryhmä käsittelee menettelytapakysymyksiä säilyttäen toimenpiteen vaikutusten tutkimisen, kun taas toinen ryhmä alistaisi rakenteelliset yhteistoiminnalliset yhteisyritykset sekä toimenpiteen vaikutusten tutkimukseen että sulautuma-asetuksen menettelytapasääntöihin.

108. I Menettelytapavaihtoehdot

- a. Luodaan uudet menettelyt yhteistoiminnallisten, kaikki yrityksen toiminnot hoitavien yhteisyritysten kohteluun uudella asetuksella, millä yksinkertaistetaan menettelyjä ja turvataan päätösten nopeus ja oikeusvarmuus.
- b. Alistetaan yhteistoiminnalliset kaikki toiminnot hoitavat yhteisyritykset sulautuma-asetuksen menettelyihin ja pidetään kaksi toimenpiteen vaikutusten tutkintatapaa erillisinä.
- c. Ulotetaan komission horisontaalista yhteistyötä koskevien ryhmäpoikkeusasetusten soveltamisala (ja annetaan uusi asetus nykyisten asetusten ulkopuolelle jäävistä alueista) koskemaan yhteistoiminnallisia kaikki toiminnot hoitavia yhteisyrityksiä vastustusmenettelyineen ja markkinaosuuksia koskevine raja-arvoineen.

109. II Asiasisällölliset ja menettelytapavaihtoehdot

- a. Ulotetaan sulautuma-asetuksen 3 artiklan 2 kohdan soveltamisala yhteistoiminnallisiin, kaikki toiminnot hoitaviin yhteisyrityksiin.
- b. Ulotetaan sulautuma-asetuksen 3 artiklan 2 kohdan soveltamisala kaikkiin yhteisyrityksiin, hoitavatpa ne kaikki toiminnot tai eivät, lukuun ottamatta yhteisyrityksiä naamioituja kartelleja.

110. Kaikilla näillä vaihtoehdoilla olisi huomattava vaikutus sisäiseen tärkeysjärjestykseen ja voimavarojen suuntaamiseen komission osastoilla.

Vaihtoehtoja koskevia huomautuksia

111. Vaihtoehto, jonka mukaan sisäisiin menettelytapoihin tehdään tarkoituksenmukaisia muutoksia, parantaisi nykytilannetta ilman lain muutoksia. Koska vain sisäisiä menettelyjä tulisi muuttaa, muutos voitaisiin toteuttaa nopeasti. Muutokset olisivat kuitenkin luonteeltaan sisäisiä eikä oikeusvarmuutta voitaisi turvata lyhyen ajan kuluessa.

Menettelytapavaihtoehdot

112. Oikeusvarmuus turvattaisiin nopeammin vaihtoehdossa a, jossa annettaisiin uusi neuvoston menettelytapa-asetus, joka sisältäisi yhteistoiminnallisia, kaikki toiminnot hoitavia yhteisyrityksiä koskevan menettelyn, joka noudattelisi sulautuma-asetuksen linjauksia. Tällöin korostuisi menettelytapojen tehostaminen ja samalla nykyinen toimenpiteen vaikutusten tutkiminen säilyisi.
113. Vaihtoehdossa b yhteistoiminnalliset, kaikki toiminnot hoitavat yhteisyritykset joutuisivat edelleen 85 artiklan 1 ja 3 kohdan mukaiseen toimenpiteen vaikutusten tutkimukseen. Samalla säädettäisiin, että niihin sovellettaisiin sulautuma-asetuksen eikä asetuksen 17/62 ja muiden nykyisin sovellettavien toimeenpanoasetusten menettelysääntöjä.
114. Yhteistoiminnalliset, kaikki toiminnot hoitavat yhteisyritykset hyötyisivät sulautuma-asetuksen ajoituksesta ja muista menettelytapaeuista. Niiltä edellytettäisiin myös samoja ilmoitus- ja muita menettelyjä. Yhteistoiminnallisen ja keskittymäyhteisyrityksen ero määräisi edelleen toimenpiteen vaikutusten tutkimisperusteen: keskittymäyhteisyritykset tutkittaisiin 2 artiklan perusteella ja yhteistoiminnalliset kaikki toiminnot hoitavat yhteisyritykset 85 artiklan 1 ja 3 kohdan perusteella. 85 artiklan 3 kohdan mukaiset poikkeukset rajattaisiin ajallisesti ja ne olisivat kumottavissa nykyisen lain ja oikeuskäytännön mukaisesti, missä kiinnitetään erityishuomiota yhteisyrityksen emoyhtiöiden kilpailusuhteeseen.
115. Vaihtoehdossa c sulautuma-asetuksen 3 artiklan 2 kohta pysyisi entisellään. Komissio käyttäisi sen sijaan neuvoston asetuksen N:o 2821/71/ETY mukaista lainsäädäntövaltaansa saadakseen useimmat yhteistoiminnalliset yhteisyritykset ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaan. Tätä tarkoitusta varten voitaisiin asetukset N:o 417/85/ETY ja N:o 418/85/ETY, joiden voimassaolo lakkaa vuoden 1997 lopulla, yhdistää ja niitä laajentaa. Ryhmäpoikkeuksen edut olisivat käytettävissä tiettyyn markkinaosuuteen saakka. Raja-arvo määrättäisiin selvästi nykyisiä lukuja korkeammaksi (jotka ovat 10 prosenttia kaikki toiminnot hoitaville yhteisyrityksille ja 20 prosenttia osan toiminnoista hoitaville yhteisyrityksille). Automaattisen poikkeuksen piiriin kuulumattomat voitaisiin ottaa puuttumattomuusmenettelyyn, jossa on kaksi määraaika: ensimmäinen on kaksi kuukautta, jonka aikana komissio muodostaisi alustavan kannan (tämä vastaisi olemassaolevaa sisäistä määraaika, mutta olisi laillisesti sitova), ja toinen viisi kuukautta, jonka kuluessa olisi päästävä lopulliseen tulokseen, olipa se sitten myönteinen tai kielteinen.
116. Tässä vaihtoehdossa asiaan kuuluvien toimenpiteen vaikutusten tutkimisperusteiden erot säilyisivät edelleen. Yksilöllisten menettelyjen sääntöjä ei yhteensovitettaisi mutta niitä lähennettäisiin toisiinsa ja siten nopeutettaisiin menettelyjä. On totta, että markkinaosuusperusteen käyttö voi aiheuttaa käytännön hankaluuksia. Puuttumattomuuspäätös kuitenkin tekisi komission lopullisessa analyysissä vastuulliseksi asian kannalta merkityksellisten markkinoiden ja osapuolten markkinaosuuksien oikeasta määrittelystä. Tapauksista, jotka vastaavat automaattisen poikkeuksen vaatimuksia, ei tarvitsisi tehdä ilmoitusta. Asetuksen mukaisesti myönnetty poikkeus olisi voimassa yhtä kauan kuin ryhmäpoikkeus.

Asiasisällölliset ja menettelytapavaihtoehdot

117. Vaihtoehdossa a sulautuma-asetuksen 3 artiklan 2 kohta muutettaisiin seuraavasti: ..."kaiken itsenäiselle talousyksikölle kuuluvan toiminnan hoitavan yhteisyrityksen perustaminen muodostaa keskittymän 1 kohdan b alakohdan mukaisessa merkityksessä". Tämä merkitsisi, että asetuksen 2 artiklan mukaista määräävän aseman tutkimista sovellettaisiin myös kaikki toiminnot hoitavan yhteistoiminnallisen yhteisyrityksen syntymiseen. Sellaisten yhteistoiminnallisten näkökohtien osalta, jotka eivät ole liitännäisiä, säädettäisiin tällöin, että 85 artiklan 1 ja 3 kohtia sovellettaisiin niihin joko samassa menettelyssä tai erikseen.
118. Tämä vaihtoehto turvaisi oikeusvarmuuden ja nopean menettelyn. Lisäksi se yksinkertaistaisi yhteistoiminnallisten yhteisyritysten ja keskittymäyhteisyritysten erottelua, koska samat menettelyt ja toimenpiteen vaikutusten tutkiminen koskisivat kaikkia kaikki toiminnot hoitavia yhteisyrityksiä, paitsi niiden lausekkeiden kohdalta, jotka eivät ole liitännäislausekkeita. Tämä vaihtoehto merkitsisi 85 artiklan 1 kohdan soveltamisalan uudelleenarviointia komission nykyiseen pitkäaikaiseen käytäntöön nähden, ja joka tapauksessa sen olisi pysyttävä 85 artiklan yhteisön tuomioistuimen tulkinnan mukaisissa rajoissa.
119. Lainkäyttövallan jakamisessa komission ja jäsenvaltioiden kesken tässä vaihtoehdossa ulotettaisiin kaikkiin kaikki toiminnot hoitaviin yhteisyrityksiin se lainkäyttövallan jako, josta sulautuma-asetuksen 1 artiklassa säädetään. Tämän tuloksena kansallista lakia sovellettaisiin raja-arvot alittaviin kaikki toiminnot hoitaviin yhteisyrityksiin.
120. Vaihtoehdossa b sisällytettäisiin kaikki yhteisyritykset piilokartelleja lukuun ottamatta sulautuma-asetukseen laajentamalla 3 artiklan 2 kohtaa. Tämän seurauksena sekä toimenpiteen vaikutuksen tutkimista että menettelytapaa muutettaisiin kaikkien yhteistoiminnallisten yhteisyritysten osalta. Oikeusvarmuus ja nopeat menettelyt säädettäisiin samanlaisiksi kuin nykyisin on keskittymä yhteisyrityksillä. Tämä vaihtoehto merkitsisi myös 85 artiklan 1 kohdan soveltamisalan uudelleenarviointia suhteessa nykyiseen vakiintuneeseen käytäntöön ja joka tapauksessa sen olisi pysyttävä 85 artiklan yhteisön tuomioistuimen tulkinnan mukaisissa rajoissa. Tästä syntyisi ongelma, miten tunnistaa ne yhteisyritykset, joihin 85 artiklaa vielä sovellettaisiin (piilokartellit).

Johtopäätökset

121. Kuten jo on käynyt ilmi, komissio on kiinnostunut tietämään, miten vakavasti yhteistoiminnallisten ja keskittymäyhteisyritysten kohtelun erot otetaan huomioon määräaikojen, menettelyjen, toimenpiteen vaikutusten tutkimisen ja oikeusvarmuuden osalta. Edellä mainitut menettelyvaihtoehdot parantavat menettelyjä, määrääjat mukaanlukien, ja lisäävät oikeusvarmuutta. Asiasisällölliset ja menettelyvaihtoehdot näyttävät tarjoavan keskittymä- ja yhteistoiminnallisten yhteisyritysten laajimman ja yhdenmukaisimman käsittelyn edellä esitettyjen kriteerien kannalta. Tässä vaiheessa komissio suhtautuu avoimesti siihen, mikä on paras vaihtoehto yhteisyrityksien erilaisuuden hoitamiseen ja yksinkertaisuuden, avoimuuden ja tehokkaana kilpailupolitiikan tavoitteluun.

C. Sitoumukset sulautumistapauksissa

122. Sulautuma-asetuksen 8 artiklan 2 kohdan mukaan toisen vaiheen hyväksymispäätöksessä voidaan asettaa ehtoja ja velvoitteita, joiden tarkoituksena on varmistaa, että osapuolet noudattavat komissiolle antamia sitoumuksia. Sitoumukset on toimitettava kolmen kuukauden aikana toisen vaiheen alkamisesta (komission asetuksen 3384/94 18 artikla). Tällä alueella ei komission käytäntöön ehdoteta tehtäväksi muutoksia.
123. Komission käytäntönä on hyväksyä sitoumuksia myös ensimmäisessä vaiheessa sellaisissa tapauksissa, joissa kysymys kilpailuvaikutuksista on selvä ja rajattu verrattuna koko järjestelyyn ja se voidaan helposti korjata, ja joissa sitoumusten noudattamista voidaan helposti valvoa. Keskittymän salliminen perustuu näiden sitoumusten täyttämiseen. Komissio katsoo, että siten sääntöjä voidaan soveltaa suhteessa kilpailukysymyksen kokoon ja jo käytettävissä olevaan korjaavaan toimenpiteeseen. Myös teollisuuden edustajat ja neuvonantajat tukevat ensimmäisen vaiheen sitoumusten hyväksymistä, koska niillä vältetään toisen vaiheen menettelyjen käynnistämiseen liittyviä kustannuksia ja ajanhukkaa. Komission käytäntönä on antaa jäsenvaltioille ja kiinnostuneille kolmansille osapuolille mahdollisuus esittää huomautuksia ehdotetuista sitoumuksista ennen kuin 6 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukainen päätös tehdään.
124. Komissio katsoo, että nykyisen järjestelmän vallitessa se voi hyväksyä ja panna toimeen ensimmäisen vaiheen sitoumukset. Oikeusvarmuus kuitenkin kasvaisi, jos asetukseen lisättäisiin asiaa koskeva säännös. Samalla sitoumukset on hyväksyttävä tavalla, joka varmistaa avoimuuden ja jäsenvaltioiden ja kiinnostuneiden kolmansien osapuolten kuulemisen ajoissa.

Muutosehdotukset

125. Yllä olevan mukaisesti sulautuma-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan b alakohtaa voitaisiin muuttaa 8 artiklan 2 kohdan ja 5 kohdan b alakohdan mukaisesti niin, että komissiolle annetaan nimenomaiset valtuudet hyväksyä ja panna toimeen ensimmäisen vaiheen sitoumuksia.
126. Jotta varmistetaan käsittelyn avoimuus ja annetaan jäsenvaltioille ja kiinnostuneille kolmansille osapuolille riittävästi aikaa huomautusten esittämiseen, on arvioitu, että tarvitaan vähintään kahden viikon määräaika sitoumusten antamispäivästä alkaen. Näin ollen voidaan tarkastella kolmea mahdollista menettelytapaa:
- Kahden viikon kuulemisaika sitoumusten antamispäivästä alkaen on tarpeen. Tämä voi johtaa ensimmäisen vaiheen jatkamiseen enintään kahdella viikolla.
 - Nykyisen ensimmäisen vaiheen määräaika ei jatketa. Yhtiöiden olisi annettava sitoumuksensa niin ajoissa, että kahden viikon kuulemisaika voidaan sisällyttää yhden kuukauden määräaikaan. Ensimmäisen vaiheen aikarajoitukset huomioonottaen tämä ratkaisu olisi käytännössä mahdollinen vain jos kilpailuongelma ja sen ratkaisukeino havaittaisiin hyvin varhaisessa menettelyn vaiheessa. Muussa tapauksessa yhtiöt voivat peruuttaa alustavan ilmoituksensa ja tehdä uuden ilmoituksen, joka sisältää

ehdotetut sitoumukset. Jos ilmoitus peruutetaan ja uusi ilmoitus tehdään, komissio voi tarvittaessa tehdä päätöksen 9 artiklan mukaisesti tehdystä pyynnöstä välittömästi kolmen viikon määräajan jälkeen.

- Otetaan käyttöön 9 artiklaan verrattavissa oleva järjestely: sitoumukset olisi esitettävä kolmen viikon kuluessa ilmoituksen tekemisestä ja ensimmäistä vaihetta pidennettäisiin kuuteen viikkoon.

D. Vähämerkityksinen toiminta

127. Vihreää kirjaa varten toiminta määritellään vähämerkityksiseksi, jos sillä ei ole vaikutusta kilpailun rakenteeseen yhteisössä tai sen vaikutus ei ole merkittävä.
128. On mahdollista, että jotkut vähämerkityksiset toiminnot voivat kuulua sulautuma-asetuksen soveltamisalaan. Esimerkiksi keskittymät, jotka eivät johda sulautuneiden toimintojen päällekkäisyyteen yhteisössä, voivat olla ilmoitusmenettelyn alaisia niiden emoyhtiöiden yhteisössä kertyvän liikevaihdon vuoksi muilla kuin niillä markkinoilla, joihin toiminta vaikuttaa (ks. seuraavia tapauksia: Seagram/MCA ja JCSAT/SAJAC). Kahden viime vuoden aikana komissiolle on tehty ilmoitus kymmenestä keskittymästä, joiden toiminnassa ei ole päällekkäisyyksiä tai niitä on erittäin vähän.
129. Esimerkkejä vähämerkityksisestä toiminnasta ovat myös sellaiset liikevaihdoltaan pienet yhteisyritykset, jotka voivat olla ilmoitusvelvollisuuden alaisia emoyhtiöidensä liikevaihdon perusteella. Kahden viime vuoden aikana oli ainakin 20 yhteisyritystä, joiden liikevaihto oli vähemmän kuin 100 miljoonaa ecua. Kaikki näistä yhteisyrityksistä eivät ole olleet vähämerkityksisiä toimintoja, koska eräissä tapauksissa markkinaosuus oli yli 25 prosenttia.
130. Eräät tutkituista yhtiöistä ja järjestöistä ehdottivat komissiolle, että vähämerkityksisten sulautumien ilmoittaminen on tarpeeton rasitus yrityksille. Ne tulisi siksi sulkea asetuksen soveltamisalasta tai niitä tulisi tutkia yksinkertaisemmin menettelyin.
131. Komission mielestä vähämerkityksisiä keskittymiä ei tulisi tässä vaiheessa sulkea pois sulautuma-asetuksen piiristä seuraavien syiden perusteella. Jos vähämerkityksiset keskittymät määriteltäisiin liikevaihdon raja-arvojen perusteella, olisi vaarana, että myös kilpailuongelmia aiheuttava toiminta suljettaisiin pois asetuksesta. Markkinaosuusraja-arvot soveltuisivat paremmin tähän tarkoitukseen, mutta vähentäisivät oikeusvarmuutta. Lisäksi jos vähämerkityksiset keskittymät suljettaisiin pois sulautuma-asetuksen soveltamisalasta, ne eivät enää hyötyisi "yhden luukun" periaatteesta ja niitä voisivat koskea moninkertaiset kansalliset ilmoitukset.
132. Edellä mainittujen määrittelyongelmien vuoksi komissio katsoo myös, että olisi vaikeaa poistaa sulautuma-asetuksen 7 artiklan mukaista kyseisten keskittymien lykkäämistä. Näin ollen mikäli vähämerkityksisten keskittymien ilmoittaminen on kohtuuton rasitus, nykyisiä menettelyjä tulee yksinkertaistaa mahdollisimman paljon.

133. Nykyisten sääntöjen mukaan vähämerkityksisestä toiminnasta komissiolle tehtyyn ilmoitukseen tarvittavat tiedot ovat suppeita. Uudenmuotoisella lomakkeella CO⁽²⁷⁾ voidaan tehdä lyhytmuotoinen ilmoitus silloin, kun yhteisyrityksen liikevaihto ja/tai kyseisen toiminnan liikevaihto ei ylitä 100 miljoonaa ecua ETA-maissa, ja kun siirretyn omaisuuden yhteismäärä on vähemmän kuin 100 miljoonaa ecua ETA-maissa. Muusta kuin yhteisyritystoiminnasta ei tarvitse antaa markkinatietoja silloin kun osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus ei ylitä 15 prosenttia samoilla tuotemarkkinoilla eikä niiden erillinen tai yhteenlaskettu markkinaosuus ole enempää kuin 25 prosenttia niillä eri markkinatasoilla, joilla jokin osapuolista toimii. Nämä määräykset vähentävät jo nyt ilmoitusvelvollisuutta huomattavasti. Tarvittavien tietojen määrää voitaisiin käytännössä tarvittaessa vielä vähentää lomakkeen CO poikkeusten perusteella.
134. Lisäksi komissio voi tehdä lyhytmuotoisen päätöksen vähämerkityksisissä tapauksissa odottamatta laillisen määräajan umpeutumista. Nämä menettelytapaa koskevat parannukset eivät vaadi muutoksia sulautuma-asetukseen.

E. Luotto- ja rahoituslaitosten liikevaihdon laskeminen

135. Sovellettaessa 1 artiklan 2 kohtaa luotto- ja rahoituslaitoksiin sulautuma-asetuksessa sekä monien jäsenvaltioiden kansallisissa sulautumien valvontalaeissa käytetään arvion perusteena liikevaihdon sijasta varoja. Yhteisön alueelta kertyvän liikevaihdon määrittämiseksi ja kahden kolmasosan säännön soveltamiseksi varat jaetaan yhteisön ja jäsenvaltioiden kesken yhteisön ja jäsenvaltioiden asukkaille annettujen lainojen ja ennakkomaksujen sekä kaikkien lainojen ja ennakkomaksujen suhteessa.
136. Komission nykyisessä lähestymistavassa on kaksi ongelmaa:
- (i) varojen perusteella laskettuun teoreettiseen liikevaihtoon ei sisälly eräitä liiketoimia (esim. valuuttatuottoja ja arvopaperikaupan tuottoja)
 - (ii) lainanottajan asuinpaikan todentaminen on käytännössä vaikeaa ja voi vaihdella laina-ajan kuluessa. Tämän vuoksi liikevaihdon maantieteellinen jakaminen on pankkien kannalta hankalaa.
137. Näiden epäkohtien korjaamiseksi komissio harkitsee seuraavia muutoksia:
- (i) Liikevaihto
138. Komissio on tutkinut, muuttaisiko varojen tai pankkitoiminnan bruttotuottojen käyttö merkittävästi niiden pankkien määrää tai luonnetta, joita sulautuma-asetus koskee. Komissio on arvioinut tämän perusteella, että molemmat lähestymistavat johtavat suurin piirtein samanlaiseen tulokseen. On kuitenkin myönnettävä, että pankkitoiminnan tuottojen käyttö heijastaisi paremmin pankkitoiminnan taloudellista todellisuutta.

⁽²⁷⁾ Liite komission asetukseen (EY) N:o 3384/94, 21 päivältä joulukuuta 1994, EYVL N:o L 377, 31.12.1995, s. 1.

139. Pankkitoiminnan bruttotuottoon kuuluvat ainakin pankkien ja muiden rahoituslaitosten tilinpäätöksestä ja konsolidoidusta tilinpäätöksestä annetun direktiivin 86/635/ETY 28 B artiklan 1, 2, 3 ja 4 kohdassa mainitut erät. Määritelmä kattaisi näin ollen korkotuotot, arvopaperituotot, palkkiotuotot ja rahoitustoiminnan nettovoiton.
140. Voisi olla asianmukaisempaa käyttää pankkitoiminnan brutto- eikä nettotuottoja liikevaihdon laskemisen perustana, koska pankkitoiminnan nettotuotot tosiasiaassa vastaavat esimerkiksi teollisuuden tai palvelualojen bruttovoittoa eivätkä myyntiä. Sellaisen perusteen käyttäminen pankkien kohdalla olisi ristiriidassa komission yleisen, liikevaihdon laskentaa koskevan kannan kanssa. On kuitenkin vielä tutkittava, kumpi näistä kahdesta pankkitoiminnan tuottotyypistä tarkemmin heijastaisi koko pankkialan taloudellista todellisuutta.

(ii) Liikevaihdon maantieteellinen jakaantuminen

141. Komissio katsoo, että pankkien kannalta voi olla hankalaa jakaa tuottoja lainansaajan asuinpaikan mukaan. Vaikka liikevaihdon laskemista koskevassa komission tiedonannossa sanotaankin, että palveluista kertyvä liikevaihto jaetaan yleensä asiakkaiden asuinpaikan mukaan, sääntöön tehdään samassa ilmoituksessa pankkienvälistä lainoitusta koskeva poikkeus⁽²⁸⁾. Komission käytännön yksinkertaistamiseksi voidaan harkita, että pankkitoiminnan tuottojen jakamisen tulisi perustua lainan tai palvelun antaneen pankin konttorin toimipaikkaan.

F. Muut muutokset tai selvennykset

Liitännäisrajoitukset ensimmäisessä tutkimusvaiheessa

142. Jotta liitännäisrajoituksen hyväksymiselle ensimmäistä vaihetta koskevissa päätöksissä olisi nimenomainen oikeudellinen perusta, 6 artiklan 1 kohdan b alakohtaan olisi lisättävä seuraava säännös:
"Keskittymän soveltuvuudesta yhteismarkkinoille annetussa päätöksessä on myös mainittava ne rajoitukset, jotka suoraan koskevat keskittymän toteuttamista ja ovat toteuttamisen kannalta tarpeellisia."

6 artiklan mukaan tehtyjen päätösten peruuttaminen

143. 8 artiklan mukaan tehtyjen päätösten mukaisesti asetuksessa tulisi nimenomaisesti säätää, että komissio voi peruuttaa 6 artiklan 1 kohdan a alakohdan tai 6 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan tehdyn päätöksen, mikäli "julistaminen yhteismarkkinoille soveltuvaksi perustuu sellaisiin virheellisiin tietoihin, joista jokin keskittymään osallistuvista yrityksistä on vastuussa, tai jos päätös on saatu aikaan vilpillisesti."

7 artikla

(28)

Katso edellä mainitun liikevaihdon laskemista koskevan komission tiedonannon 45 ja 66 kohtaa.

144. Keskittymien lykkäämisen keston yhdenmukaistamiseksi ensimmäisen vaiheen kanssa olisi 7 artiklan 1 kohdan mukaisen lykkäyksen kesto pidennettävä kolmesta viikosta lopullisen päätöksen tekemiseen.
145. Komissiolle väitettiin, että lykkäämistä koskevan poikkeusluvan myöntämisen ehdot ovat liian ankarat. Erityisesti esitettiin, että jos keskittymä ei vaaranna kilpailua - esimerkiksi vähämerkityksisen toiminnan kohdalla - komission tulisi voida myöntää tarvittaessa poikkeus, vaikka kyseisille yrityksille ei aiheutuisikaan vakavaa vahinkoa. Tämän mahdollistamiseksi tulisi 7 artiklaa muuttaa vastaavasti.

10 artiklan 4 kohta

146. 10 artiklan 4 kohdassa säädetään neljän kuukauden määräajan poikkeuksellisesta pidentämisestä 8 artiklan mukaisen päätöksen tekemistä varten tapauksissa, joissa komissio on joutunut 11 artiklassa tarkoitetulla päätöksellä pyytämään tietoja tai 13 artiklassa tarkoitetulla päätöksellä määräämään tutkimuksista sellaisten seikkojen vuoksi, joista jokin keskittymään osallistuvista yrityksistä on vastuussa. Tämä säännös olisi nimenomaisesti laajennettava koskemaan ensimmäisen vaiheen toimenpiteitä.

Yhteisten yhtiöiden liikevaihdon laskeminen

147. Kun sulautuma-asetus hyväksyttiin, komissio ja neuvosto katsoivat, että raja-arvojen tarkistaminen tulisi yhdistää 5 artiklan 5 kohdassa tarkoitettujen yhteisten yhtiöiden liikevaihdon laskentatavan tarkistukseen. Tällä välin laskentatapaa on selvitetty edellä mainitussa komission tiedonannossa liikevaihdon laskemisesta. Tähän ei ole katsottu olevan tarvetta tehdä muutoksia.

Kolmansien osapuolten oikeudet

148. Huolestumista ilmaistiin sen määräajan lyhydestä, jonka kuluessa kolmannet osapuolet voivat esittää huomautuksensa ensimmäisen vaiheen sitoumuksista. Tätä asiaa käsiteltiin edellä IV.C. kohdassa.
149. Esitettiin myös ehdotus, että niiden kolmansien osapuolien oikeudet, jotka kirjallisesti pyytävät tulla kuulluiksi sulautuma-asetuksen 18 artiklan 4 kohdan nojalla, olisi ulotettava kaikkiin kolmansiin osapuoliin, joita komission vastaväitteet välittömästi koskevat. Komissio tutkii, voidaanko nykytilannetta tältä osin muuttaa.

"Kyseiset yritykset"

150. Komissio tarkistaa asetuksen tekstin poistaakseen kaikki käsitettä "kyseiset yritykset" koskevat moniselitteisyydet ja epäjohtonmukaisuudet.

V. JOHTOPÄÄTÖKSET

151. Edellä olevan perusteella vihreässä kirjassa tehdään seuraavat johtopäätökset:
- toissijaisuusperiaatteen mukaisesti näyttää siltä, että sulautuma-asetuksen soveltamisessa nykyisin käytettäviä raja-arvoja olisi alennettava, jotta

useammat toimenpiteet, joilla on merkittäviä, kansalliset rajat ylittäviä vaikutuksia, tulevat asetuksen piiriin. Tässä yhteydessä yhdistetty koko maailmasta kertyvän liikevaihdon 2 miljardin ecun raja-arvo ja yhteisön alueelta kertyvän liikevaihdon 100 miljoonan ecun raja-arvo vähintään kahdella osallistuvalla yrityksellä olisivat tarkoituksenmukaisemmat.

- erityisesti moninkertaisen kansallisen ilmoittamisen osalta toinen, suppeampi ratkaisu voisi olla, että komission yksinomaiseen toimivaltaan sisällytettäisiin vain ne monta ilmoitusta vaativat tapaukset, jotka ovat nykyisten raja-arvojen alapuolella.
- Asetukseen olisi harkittava myös muita, etupäässä menettelytapoihin liittyviä parannuksia, joihin kuuluvat muun muassa yhteisyritysten käsittely ja sitoumusten hyväksyminen tutkinnan ensimmäisessä vaiheessa.

152. Komissio toivoo vihreästä kirjasta yleistä keskustelua ja pyytää kaikkia asiasta kiinnostuneita osapuolia toimittamaan huomautuksensa 31 päivään maaliskuuta 1996 mennessä.

Liite 1

Lyhennelmä jäsenvaltioita, teollisuutta ja lainopillisia neuvonantajia koskevasta tutkimuksesta

Jäsenvaltiot

Kaikilta jäsenvaltioita pyydettiin tiedot kansallisesta sulautumien valvontalainsäädännöstä, vuosina 1993 ja 1994 käsiteltyjen tapausten määrästä ja luonteesta ja muiden kansallisten viranomaisten kanssa tehtävän yhteistyön tavoista. Lisäksi kysyttiin heidän mielipidettään sulautumien valvonnassa käytetyn toissijaisuuden määritelmästä ja asetukseen tehtävistä, muista kuin raja-arvoa koskevista muutoksista. Kaikki jäsenvaltiot toimittivat vastauksen.

Teollisuus

Kysely lähetettiin yhteensä 289:lle ETA-maissa, Sveitsissä, Japanissa, Yhdysvalloissa ja Norjassa sijaitsevalle yhtiölle jotka toimivat sekä teollisuudessa että palvelualalla. Kyselyt liittyivät yhtiöiden kokemuksiin kansallisesta ja EY:n sulautumien valvontaa koskevasta lainsäädännöstä ja "yhden luukun" periaatteen hyödyistä. Lisäksi kysyttiin halusivatko yhtiöt muutoksia nykyisiin raja-arvoihin. Lisäksi pyydettiin esimerkkejä moninkertaisista kansallisista ilmoituksista. Yhtiöitä pyydettiin myös ilmoittamaan, mikäli asetukseen olisi tehtävä muita muutoksia. Vastauksia saatiin 118.

Teollisuuden järjestöt

Kysely lähetettiin 40 eurooppalaiselle etujärjestölle ja kansalliselle teollisuusjärjestölle. Kysymykset olivat samoja kuin yhtiöidenkin kohdalla. Vastaus saatiin 25 järjestöltä.

Lainopilliset neuvonantajat

Kysely lähetettiin 54 lainopilliselle neuvonantajalle, jotka olivat joko laki- tai konsulttiyhtiöitä, joilla oli kokemusta EY:n ja kansallisesta sulautumien valvontaa koskevasta lainsäädännöstä. Kysymykset koskivat neuvonantajien kantaa ilmoitusmenettelyyn, EY:n sulautumien valvontajärjestelmään, raja-arvojen muutoksiin ja muihin asetukseen tehtäviin muutoksiin. Lisäksi pyydettiin esimerkkejä moninkertaisista ilmoituksista. Yhteensä 24 yhtiötä vastasi kyselyyn.

	Kyselyjen määrä	Vastausten määrä	Vastauspro-sentti
Jäsenvaltiot	15	15	100 %
Teollisuus	289	118	41 %
Järjestöt	40	25	63 %
Neuvonantajat	54	24	44 %

LIITE 2
Kansalliset sulautumien valvontajärjestelmät
ETA-maissa

	<u>Toimivaltainen viranomainen</u> H: hallinnollinen/ministeriötason viranomainen KV: itsenäinen tai riippumaton kilpailuviranomainen OV: oikeusviranomainen	<u>Toimenpiteet:</u> a) pakollinen ilmoitus b) sulautumista edeltävä valvonta c) sulautumisen jälkeinen valvonta	<u>Raja-arvot:</u> a) kriteeri b) taso	<u>Pakolliset aikarajat:</u> a) 1. vaihe b) 2. vaihe	<u>Arviointikriteerit:</u> a) määräävä kilpailuasema tai kilpailun rajoittaminen b) muu	<u>Toimialakohtainen säätely:</u> a) sulautumisen valvonnan ulkopuolella olevat toimialat b) erityissäätely
--	---	---	--	--	---	---

IRLANTI	H > lopullinen päätös KV > lausunto	a) kyllä b) kyllä c) -	a) kunkin vähintään 2 yhtiön bruttovarat tai liikevaihto maailmanlaajuisesti ⁽²⁹⁾ b) 10 milj./20 milj. Irlannin punttaa (12,6 milj./25,2 milj. ecua) ⁽³⁰⁾	a) 30 pv ilmoituksesta tai tiedon vastaanottamisesta b) 3 kk ilmoituksesta tai tiedon vastaanottamisesta	a) kyllä b) työllisyys + muut yleiset näkökohdat	a) - b) sanoma- ja aikakauslehdet: ei raja-arvoja
RUOTSI	KV > hyväksyminen OV > kielto	a) kyllä b) kyllä c) -	a) koko maailmasta kertyvä liikevaihto b) 4 mrd. Ruotsin kruunua (430 milj. ecua)	a) 1 kk b) 4 kk ilmoituksesta siirtämiseksi OV:lle OV:lla ei määräaikaa	a) kyllä b) julkinen etu	-

⁽²⁹⁾ Bruttovara- ja liikevaihtoraja-arvoja ei ole nimenomaisesti rajoitettu Irlantiin ja niiden voidaan tulkita viittaavan maailmanlaajuiseen liikevaihtoon tai maailmanlaajuisiin bruttovaroihin, edellyttäen että vähintään yksi mukanaolevista yrityksistä harjoittaa liiketoimintaa Irlannissa. Department of Enterprise and Employment (yritys- ja työllisyysministeriö) käyttää "ei ilmoitusvelvollisuuden alainen" -kirjeeseen johtavaa "lyhyttä" ilmoitusmenettelyä käsitelläkseen lain ilmeisen laajaan kattavuuteen liittyviä epävarmuuksia.

⁽³⁰⁾ Nämä raja-arvot on muutettu ecuiksi vuoden 1994 keskikurssien pohjalta.

	<u>Toimivaltainen viranomainen</u> H: hallinnollinen/mi- nisteriötason viranomainen KV: itsenäinen kilpailuviran- omainen OV: oikeusviran- omainen	<u>Toimenpiteet</u> a) pakollinen ilmoitus b) sulautumista edeltävä valvonta c) sulautumisen jälkeinen valvonta	<u>Raja-arvot:</u> a) kriteeri b) taso	<u>Pakolliset aikarajat:</u> a) 1. vaihe b) 2. vaihe	<u>Arviointikriteerit:</u> a) määräävä kilpailuasema tai kilpailun rajoittaminen b) muu	<u>Toimialakohtai- nen sääteily</u> a) sulautumisen valvonnan ulkopuolella olevat toimialat b) erityissääteily
ESPANJA	H > lopullinen päätös KV > lausunto (+ tutkinta 2. vaiheessa)	a) ei b) kyllä c) 5 vuoden kuluessa keskittymän toteuttamisesta	a) markkinaosuus Espanjassa <u>tai</u> kokonaisliike- vaihto Espanjassa b) 25 %/ 20 mrd. pesetaa (125 milj. ecua)	a) 1 kk ilmoituksesta b) 6 kk ilmoituksesta	a) kyllä b) kansainvälinen kilpailukyky, taloudellinen ja tekninen edistys, jakelun parantaminen	a) - b) luotto- ja rahoituslaitokset, vakuutus: erityisraja-arvot
PORTUGALI	H > lopullinen päätös KV > lausunto (2. vaihetta varten)	a) kyllä b) kyllä c) -	a) markkinaosuus Portugalissa <u>tai</u> kokonaisliike- vaihto Portugalissa b) 30 %/30 mrd. escudoa (180 milj. ecua)	a) 50 arkipäivää ilmoituksesta b) 95 arkipäivää ilmoituksesta	a) kyllä b) taloudellinen tilanne tai kansainvälinen kilpailukyky	a) luotto- ja rahoituslaitokset, vakuutus

YHDISTYNYT KUNINGAS- KUNTA	H > lopullinen päätös KV > lausunto	a) ei b) kyllä c) siirto MMC:lle 6 kk:n kuluessa toteuttamisesta tai tiedon vastaanottami- sesta	(ennen sulautumista) a) haltuunotetut maailmanlaajuiset bruttovarat tai markkinaosuus Yhd. kuningaskunnassa b) 70 milj. puntaa (90,9 milj. ecua)/25 %	(ennen ilmoitusta) a) 35 arkipäivää ilmoituksesta (MMC:lle siirtämistä varten) b) 6 (+3 kk) siirtämispäivästä Ei määräaikaa ministeriössä	a) kyllä b) yleinen etu	a)- b) sanomalehtien siirrot, vesiyhtiöiden väliset sulautumiset, tiedotusvälineet
----------------------------------	---	---	--	---	----------------------------	--

	<u>Toimivaltainen viranomainen</u> H: hallinnollinen/ ministeriötason viranomainen KV: itsenäinen kilpailuviran- omainen OV: oikeusviran- omainen	<u>Toimenpiteet:</u> a) pakollinen ilmoitus b) sulautumista edeltävä valvonta c) sulautumisen jälkeinen valvonta	<u>Raja-arvot:</u> a) kriteeri b) taso	<u>Pakolliset aikarajat:</u> a) 1. vaihe b) 2. vaihe	<u>Arviointikriteerit:</u> a) määräävä kilpailuasema tai kilpailun rajoittaminen b) muu	<u>Toimialakohtai- nen säätely:</u> a) sulautumisen valvonnan ulkopuolella olevat toimialat b) erityissäätely
KREIKKA	KV (H voi kumota päätöksen yleisen edun vuoksi)	a) kyllä b) kyllä c) ilmoitus kuukauden kuluessa keskittymän toteuttamisesta	(ennen sulautumista) a) markkinaosuus Kreikassa <u>tai</u> maailman- laajuinen kokonaisliike- vaihto + kunkin vähintään 2 yhtiön liikevaihto Kreikassa b) 25 %/50 milj. ecua/ 5 milj. ecua	(ennen sulautumista) a) 1 kk täydellisestä ilmoituksesta b) 3 kk täydellisestä ilmoituksesta (+ mahd. jatkoaika)	a) kyllä b) yleinen taloudellinen hyöty tai yleinen etu	a) - b1) tiedotusvälineet b2) luottolaitokset, vakuutus: erityisraja-arvot

BELGIA	H > tutkinta KV > päätös	a) kyllä b) kyllä	a) markkinaosuus Belgiassa ja kokonaisliike- vaihto b) 25 %/3 mrd. Belgian frangia (70 milj. ecua)	a) 1 kk ilmoituksesta b) 1kk + 75 pv ilmoituksesta (mahdollisuus lykkäykseen lisätietojen vastaanotta- miseksi yms.)	a) kyllä b) tekninen ja taloudellinen kehitys, yleinen tal. merkitys, kansainväl. kilpailukyky, edellyttäen että rajoitukset ovat välttämättömiä eikä kilpailua karsita	a) - b) pankit, luotto- ja rahoituslaitokset, vakuutus, erityisraja-arvot
--------	-----------------------------	----------------------	--	--	--	--

	<u>Toimivaltainen viranomainen</u> H: hallinnollinen/ ministeriötason viranomainen KV: itsenäinen kilpailuviranomainen OV: oikeusviranomainen	<u>Toimenpiteet:</u> a) pakollinen ilmoitus b) sulautumista edeltävä valvonta c) sulautumisen jälkeinen valvonta	<u>Raja-arvot:</u> a) kriteeri b) taso	<u>Pakolliset aikarajat:</u> a) 1. vaihe b) 2. vaihe	<u>Arviointikriteerit:</u> a) määräävä kilpailuasema tai kilpailun rajoittaminen b) muu	<u>Toimialakohtainen säätely:</u> a) sulautumisen valvonnan ulkopuolella olevat toimialat b) erityissäätely
RANSKA	H > lopullinen päätös + tutkinta KV > lausunto + tutkinta (2. vaihetta varten)	a) ei b) kyllä c) milloin tahansa toteuttamisen jälkeen	a) kokonaisliikevaihto Ranskassa + vähintään 2 yhtiön liikevaihto tai markkinaosuus Ranskassa b) 7 mrd. + 2 mrd. Ranskan frangia (1060 milj. + 300 milj. ecua)/25 %	a) 2 kk ilmoituksen jälkeen b) 6 kk ilmoituksen jälkeen	a) kyllä b) taloudellinen ja yhteiskunnallinen tilanne	a-b) lehdistö ja AV-ala

SAKSA	KV (H voi kumota päätöksen yleisen edun vuoksi)	a) kyllä b) kyllä c) 1 vuoden kuluessa epävirallisesta ilmoituksesta, jos keskittymä on pienehkö	Sulautumista edeltävä hallinta a) yhden yhtiön maailmanlaajuisen liikevaihto <u>tai</u> kunkin vähintään 2 yhtiön liikevaihto b) 2 mrd./1 mrd. Saksan markkaa (1,04 mrd./520 milj. ecua) Sulautumisen jälkeinen hallinta Yhdistetty osapuolten maailmanlaajuiseen liikevaihtoon 500 milj. Saksan markkaa (260 milj. ecua)	a) 1 kk täydellisestä ilmoituksesta b) +3 kk (voidaan pidentää sopimuksesta)	a) kyllä b) yleinen etu	a) - b) luottolaitokset, vakuutus: erityisraja-arvot b2)erikoissäännöt liikevaihdon arviossa: -vähittäiskaupassa - sanoma- ja aikakauslehdissä
-------	---	--	---	---	----------------------------	--

	<u>Toimivaltainen viranomainen</u> H: hallinnollinen/ministeriötason viranomainen KV: itsenäinen kilpailuviranomainen OV: oikeusviranomainen	<u>Toimenpiteet:</u> a) pakollinen ilmoitus b) sulautumista edeltävä valvonta c) sulautumisen jälkeinen valvonta	<u>Raja-arvot:</u> a) kriteeri b) taso	<u>Pakolliset aikarajat:</u> a) 1. vaihe b) 2. vaihe	<u>Arviointikriteerit:</u> a) määräävä kilpailuasema tai kilpailun rajoittaminen b) muu	<u>Toimialakohtainen säätely:</u> a) sulautumisen valvonnan ulkopuolella olevat toimialat b) erityissäätely
ITALIA	KV (H voi asettaa yleistä etua koskevat kriteerit, joita KV soveltaa; ko. kriteerejä ei käytössä tällä hetkellä)	a) kyllä b) kyllä c) -	a) kokonaisliikenvaihto Italiassa tai ostettavan yrityksen liikenvaihto Italiassa b) 606 mrd. /60,6 mrd. Italian liiraa (300 milj./30 milj. ecua)	a) 30 pv täydellisen ilmoituksen vastaanottamisesta b) + 45 pv (+30 pv paitsi täydentävän tiedon antamiseksi)	a) kyllä b) kansantalouden yleinen etu (ks. ensimmäinen sarake)	a) - b) elokuvatuotanto ja--jakelu: erityisraja-arvot

ITÄVALTA	OV	a) kyllä b) kyllä c) kyllä (pienemmällä keskittymällä velvollisuus ilmoittaa OV:lle)	(ennen sulautumista) a) kokonaisliikevaihto ja kunkin vähintään kahden yhtiön maailmanlaajuisen liikevaihto b) 3,5 mrd./5 milj. Itävallan shillinkiä (250 milj./0,36 milj. ecua)	a) 4 viikkoa täydellisestä ilmoituksesta b) 5 kk täydellisestä ilmoituksesta	a) kyllä b) kansainvälinen kilpailukyky	a) - b1) tiedotusvälineet b2) pankit, vakuutus: erityisraja-arvot
----------	----	---	--	---	--	---

	<u>Toimivaltainen viranomainen</u> H: hallinnollinen/ ministeriötason viranomainen KV: itsenäinen kilpailuviran- omainen OV: oikeusviranomai- nen	<u>Toimenpiteet:</u> a) pakollinen ilmoitus b) sulautumista edeltävä valvonta c) sulautumisen jälkeinen valvonta	<u>Raja-arvot:</u> a) kriteeri b) taso	<u>Pakolliset aikarajat:</u> a) 1. vaihe b) 2. vaihe	<u>Arviointikriteerit:</u> a) määräävä kilpailuasema tai kilpailun rajoittaminen b) muu	<u>Toimialakohtai- nen säätely:</u> a) sulautumisen valvonnan ulkopuolella olevat toimialat b) erityissäätely
ALANKOMAAAT (ei vielä voimassa)	H	a) kyllä b) kyllä c) -	a) kokonaisliike- vaihto ja kunkin vähintään kahden yhtiön liikevaihto Alankomaissa b) 250 milj./30 milj. guldenia (116 milj./14 milj. ecua)	a) 4 viikkoa ilmoituksen vastaanottami- sesta b) 13 viikkoa ilmoituksen vastaanottami- sesta	a) kyllä b) yleinen taloudellinen etu	a) pankit, vakuutus
ISLANTI	KV > lopullinen päätos	a) ei b) kyllä c) kyllä	a) oletus määräävästä asemasta tai kilpailun vähenemisestä Islannissa b) ei ole	a) - b) 2 kk sulautumisen tai yritysvaltauksen tultua tietoon	a) kyllä b) ei	a) ei ole b) ei ole

NORJA	KV >lopullinen päätös H > valitus KV:n päätöksestä	a) ei b) kyllä c) kyllä	a) kilpailun merkittävän rajoittamisen luominen tai vahvistaminen Norjan yhteiskunnan varojen tehokkaan käytön vastaisesti b) ei ole	a) - b) 6 kk:n kuluessa hankintasopimuksen tekemisestä	a) kyllä b) ei	a) ei ole b) ei ole
-------	---	-------------------------------	---	---	-----------------------	----------------------------

ISSN 1024-4492

KOM(96) 19 lopullinen

ASIAKIRJAT

FI

08

Luettelonumero : CB-CO-96-050-FI-C

ISBN 92-78-00186-4

Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto
L-2985 Luxemburg

49